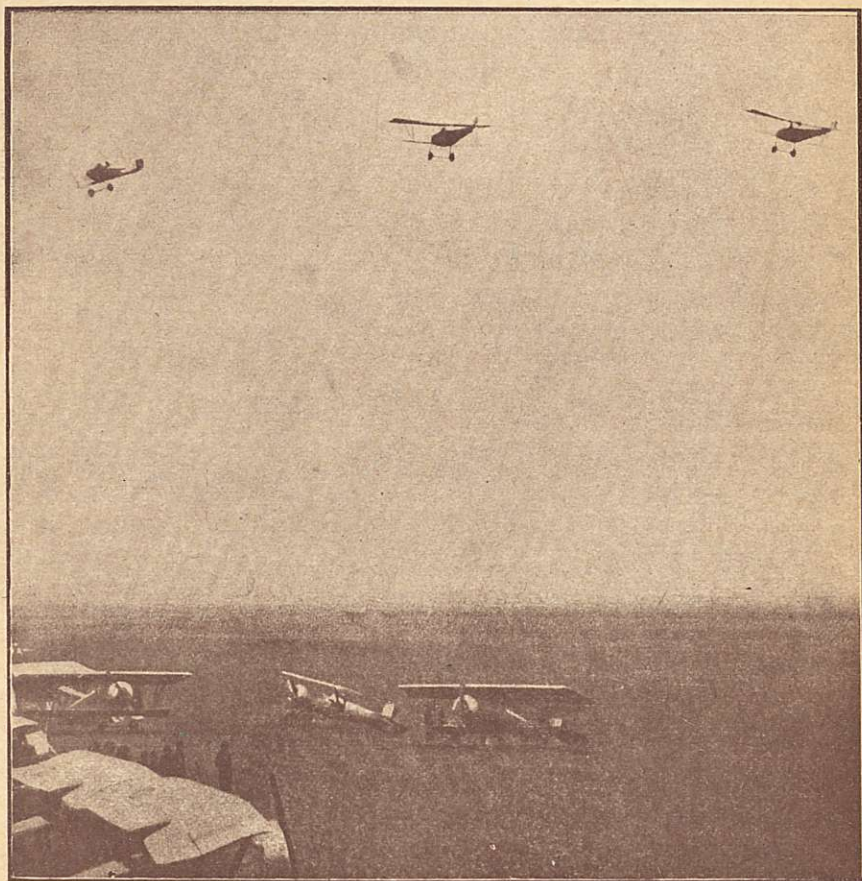

SANOMALEHTIMIEN SEIKKAILUJA

N:o 46

MAILTA JA MERILTÄ

60 p:ää

SEIKKAILUJA · KERTOMUKSIA · KUVAUKSIA NUORISOLLE

✦ ✦ ✦ Toimittanut TEUVO PAKKALA ✦ ✦ ✦

Kustannusosakeyhtiö Otava · Helsingissä

MAILTA JA MERILTÄ 46.

SANOMALEHTIMIEHEN SEIKKAILUJA

RANSKALAINEN KERTOMUS

I.

Eräänä kauniina keväämunä Saint-Michelin bulevardin varrella olevan talon n:o 178 talonmies heräsi oveltaan kuuluvaan koputukseen.

Hätäntynyt ääni huusi: — Herra Trublet, nouse pian! Porraskäytävä on täynnä kaasua.

Nämä sanat saivat talonmiehen nopeasti jalkeille. Hän avasi kaikki ikkunat, jotka valaisivat käytävää. Vähitellen tukahduttava kaasunhaju laimentui, niin että Trublet saattoi tutkia kaikki johdot. Niissä ei ollut pienintäkään vuotoa. Kuitenkin kaasunhaju säilyi edelleen viiden kerroksen kohdalla, kuten eräs vuokralainen huomautti, joka auttoi talonmiestä hänen tutkimuksissaan. — Pahus, — sanoi Trublet. — Vasemmanpuolinen vuokralainen, hra Gripon on ollut poissa viikon päivät. Ehkä hän on unhoittanut sulkea mittarinsa ja heittänyt samalla jonkun hanan auki. — Ei suinkaan, — sanoi vuokralainen. — Haju tulee oikealta siiveltä. Nuuskikaa tässä oven alaosa. — Se on totta, — sanoi talonmies kumarruksissaan. — Mutta miten hra Carcel, joka asuu tässä huoneustossa, ei ole huomannut mitään? — Hän painoi kaikin voimin soittokellon nastaa. Kuului kellon ääni, mutta asunnosta ei mitään elonmerkkiä. Trublet soitti vielä kerran, toisen kerran, yhä edelleen; sama hiljaisuus. — Oh, oh, — hän sanoi levottomana, — nyt on paha merrassa. On parasta heti murtaa ovi. Talonmies työnsi taltan molempain ovenpuolikkaiden väliin ja voimakkaalla töytäyksellä saatiin lukot rikotuiksi ja ovi lennähti auki. Sisältä tulvahti sakea savupilvi, joka pani lähelläolijat peräytymään. — Ei saa tulla sisään, — huusi Trublet. — Se on vaarallista. — Tämä huomautus ehkäisi uteliaitten halun tunkea sisään. Talonmies meni yksinään huoneustoon.

Trublet kiiruhti ensinnä keittiöön, joka oli ensimmäinen huone oikealla, avasi ikkunan ja sulki mittarin, joka, kuten hän ensi silmäyksellä huomasi, päästi kaasun kulkemaan. Odotettuaan vähän aikaa kaasunhajun häviämistä hän ryhtyi tutkimaan muita huoneita. Makuuhuoneessa kaasunhaju oli vähäinen, koska ovet olivat kiinni. Vuode oli tekemätön eikä hra Carcelia näkynyt, eikä hän ollut viereisessä ruokasalissakaan. Kun talonmies avasi työhuoneen oven, hänen täytyi peräytyä sakeaa kaasuvirtaa, joka lehahti vastaan. Kuitenkin hän kerkesi huomata hra Carcelin istuvan työpöytänsä ääressä tuolin selustaan nojaten. Hän näytti nukkuvan. Kun talonmies vähän ajan perästä saattoi tunkeutua huoneeseen, totesi hän, että hra Carcel oli kuollut. Utinen levisi nopeasti vuokralaisten keskuudessa. Käytävässä syntyi kiihkeä puheensorina, joka hetki hetkeltä kasvoi, kunnes joku alhaalta huusi: — Poliisikomisario tule! — Syntyi hiljaisuus. Poliisikomisario, jolle asia oli käyty ilmoittamassa, tuli mukanaan sihteeri ja eräs poliisi-inspektori. Komisario jätti inspektorin vartioimaan ovea ja meni itse sisään mukanaan sihteeri. Talonmiehen tiedonantojen nojalla hän astui suoraan työhuoneeseen. Mutta Trublet'n suureksi hämmästykseksi hän palasi pian takaisin. — Bernard, — sanoi hän ovea vartioivalle inspektorille. — Te jätte tänne vartioimaan. — Sitten hän enempää puhumatta lähti sihteerineen, jättäen Trublet'n ja käytävässä olevan joukon aivan ymmälleen.

Hra Carcelin kuolema näytti todellakin johtavan mitä tärkeimpiin tapauksiin, ja uteliaat joutuivat kerrassaan tuskan valtaan, kun vähän ajan perästä saapui tutkintotuomari, joka heti aloitti tutkimuksensa. Tuomarilla oli mukanaan kirjurinsa ja itse etsivän poliisin päällikkö oli liittynyt heihin. Hänen vierellään näkyi pienikokoinen, pyylevä ja punakka brigadier Paimpol, jota kelpo miestä olisi paremmin luullut joksikin vaatimattomaksi viinikauppiaksi kuin yhdeksi Parisin poliisilaitoksen etvimpiä etsiviä. Tavallista onnettomuustapausta tai itsemurhaa varten olisi riittänyt alueen poliisikomisarion läsnäolo. Mutta tutkimukseensa ryhtyessään tämä alempi virkamies oli tehnyt löydön, jolla hänen mielestään oli suuri merkitys. Hän näet oli huomannut hra Carcelin pöydällä vainajan edessä levällään kirjeen, jonka sisältö oli seuraava: «Herra Tasavallan prokuraattori. Minä voin ilmaista teille Kello tornin varastajan nimen. Sattuman kautta olen saanut sen tietooni. Jos suvaitsette kutsua minut vastaanottohuoneeseenne, voin antaa todistettavasti luotettavat tiedot, joiden avulla ainakin saadaan varas kiinni, ellei päästäisikään perille taulun kätköpaikasta.» — Tämä kirje oli tehnyt valtavan vaikutuksen poliisikomisarioon.

Kuusi kuukautta takaperin Louvren museon vartijat olivat eräänä aamuna huomanneet, että kuuluisa taulu Kello torni, jonka arvo oli 800,000 frangia oli hävinnyt paikaltaan. Innokkaista etsimisistä ja poliisin ja eräiden sanomalehtien lupaamista palkinnoista huolimatta ei oltu päästy taulun eikä varkaan jäljille. On helposti ymmärrettävissä, minkä vuoksi tapahtuma Saint-Michelin bulevardin varrella sai nyt niin erinomaisen tärkeyden ja minkä vuoksi niin korkeat viranomaiset puuttivat asiaan tutkiakseen hra Carcelin kuoleman syitä, jotka näyttivät niin yksinkertaisilta. Poliisilaitos toivoi, ettei salaisuus ollut mennyt vainajan

mukana, vaan että huoneustoa tarkastettaessa löydettäisiin jonkunlainen todistuskappale, joka paremmin kuin tuo lopettamaton kirje johdattaisi sen asian perille, jonka hra Carcel oli aikonut ilmoittaa silloin, kun kuolema hänet kohtasi.

— Hyvät herrat, — sanoi tutkintotuomari, kun Trublet oli johdattanut nämä arvokkaat viranomaiset viidenteen kerrokseen. — Me tutustumme ylimalkaisesti paikkoihin sillävälän kuin brigadieri Paimpol säännömukaisesti tarkastaa huoneuston kaikki sopot. Senjälkeen koettamme saada selville asianhaarat, jotka ovat aiheuttaneet hra Carcelin kuoleman. — Niin tehtiin. Sillävälän kuin Paimpol penkoi kaikkia huonekaluja, tuomari ja etsivän osaston päällikkö menivät huoneeseen, jossa ruumis oli. He panivat siihen vain vähän huomiota. Tuo merkillinen kirje kiinnitti sitä enemmän heidän mieltään. — Tuossa se on, — virkkoi tuomari kumartuen sitä lukemaan. — Todellakin, siinä on vain vähäinen viittaus siihen, mikä mieltämme tässä asiassa eniten kiinnittää. Jätetään se hetkeksi tuohon paikoilleen. Kun Paimpol on lopettanut tutkimuksensa, palaamme vielä siihen. — Virkamiehet siirtyivät ruokasaliin ja istuutuivat odottamaan. — Eikö teistä tunnu omituiselta, — virkkoi äkkiä tutkintotuomari, — ettei hra Tapinois ole vielä pistänyt tänne nenäänsä? — Todellakin se on omituista, — vastasi toinen hymyillen. — Se mitä olemme saaneet tietää olisi epäilemättä hänelle hyvin mielenkiintoista.

Tämä hra Tapinois, josta tutkintotuomari ja etsivän osaston päällikkö puhelivat, oli eräs sanomalehtimies. Kun Kellotornin varkaus tuli tunnetuksi, oli Päivän Uutiset, eräs Parisin huomatuimpia ja suurimpia lehtiä, tehnyt itselleen kunnia-asiaksi tuon hämmästyttävän rikoksen tekijän tai tekijäin löytämisen ja tämän oli lehti julistanut niin suuriäänisesti, ettei kukaan ollut sen aikeesta tietämätön. Kaikki ymmärsivät, että lehti aikoi lähettää varkaan jäljille henkilön, jonka harvinainen taitavuus pani varjoon etsivän poliisin parhaimmatkin kyvyt. Tämä henkilö oli kuuluisa herra Tapinois. Hän oli opiskellut polyteknillisessä opistossa, oli lakitieteen tohtori, filosofian lisensiaatti ja osasi viittä tai kuutta kieltä. Näihin tietoihin liittyi hyvä kasvatusta, soitannolliset lahjat, taipumus maalaustaiteeseen ja runouteen. Näin ollen hän olisi voinut tavoitella sellaista yhteiskunnallista asemaa, joka olisi suonut hänelle mukavuuksia ja rauhaa. Mutta hän oli antautunut kokonaan sanomalehtimiesuralle, vieläpä sille sen erikoisalalle, joka on kiihkein, vilkkain ja eniten onnekkaan sattuman varassa: reportterin toimelle. Hän oli aloittanut Päivän Uutisissa neljänkolttoista vuotiaana kirjoittamalla huomattavia artikkeleita Transvaalin sodasta. Hän oli seurannut taisteluita buurien puolella käyskennellen tappelukentällä kävelykeppi kädessä ja tehden rauhallisesti muistiinpanonsa kuulasateessa. Muutamia vuosia myöhemmin hän oli Mandshuriassa Venäjän-Japanin sodassa ja oli vähällä saada surmansa Port-Arthurin piirityksessä. Messinan maanjäristys oli tuskin kerinnyt lakata, kun herra Tapinois ilmestyi paikalle ja kulki vaarallisimmilla paikoilla horjuvien raunioiden keskellä kynä ja muistiinpanokirja kädessä. Aina puheutuneena aistikkaaseen matkailijapukuun, älykkäine kasvoineen, joita kaunistivat komeat viikset, hän oli kaikissa tilaisuuksissa niin muodikas ja siro, että täytyi ihmetellä, miten hän oli voinut harhailla raunioiden kes-

kellä ja rämpiä loassa saamatta ainoatakaan tahraa pukuunsa. Eipä ta-
pahtunut mitään tärkeämpää, ettei hän yht'äkkiä ilmestynyt, usein ajalla,
jolloin häntä vähimmin odotettiin, mutta jonka hän oli katsonut otolliseksi.
Tällainen oli mies, jonka Päivän Utiset oli määrännyt paljas-
tamaan Kellotornin varkaan. Vaikka hänen nimeään ei oltukaan
mainittu, ei siitä ollut epäilystäkään poliisiviranomaisilla, oikeuspalatsissa
ja suuren yleisön keskuudessa. — Mutta tällä kerralla näytti kuuluisan re-
portterin vainu pettäneen. Kuuteen kuukauteen ei Päivän Uti-
sissa ollut ollut riviäkään, josta olisi käynyt selville, että sen etevä avus-
taja olisi päässyt langan päästä kiinni. Hra Tapinois'n tähti alkoi himmetä.

Nyt oli hänen kovan onnensa kukkuraksi virallinen poliisi — hänen
kilpailijansa — löytänyt jälkiä. — Tämä on todellinen onnettomuus hänelle,
— naureskeli tutkintotuomari. — Miesparka varmaankin sairastuu harmi-
mista. — Samassa kuului ruokasalin ovelta kevyt kahina. Tuomari loi
sinne silmänsä ja ällistys kuvastui hänen kasvoillaan. Oven kynnyksellä
seisoi hra Tapinois hymyilevänä ja kumarsi hattu kädessä. — Herra tut-
kintotuomari on kovin ystävällinen huolehtiessaan minun terveydestäni, —
virkkoi hän erinomaisen kohteliaasti.

Virkamiesten hämmästyksensä kilpailijan äkillisestä ilmestymisestä kesti
vain vähän aikaa. Tutkintotuomari aloitti keskustelun niin rakas-
tettavalla äänellä kuin tässä äänilajin vaihdoksessa oli mahdollista. — Te
saavutte hyvään aikaan, hra Tapinois, — hän sanoi, — työ on tuskin vielä
aloitettu. Ehkä tiedätte, että on kysymyksessä kuolemantapaus? —
— Sain sen tietää, — reportteri vastasi, — ja nähdessäni Teidät täällä
herra päällikön kanssa arvelin, että on kyseessä vakava asia. — Eipä juuri
— sanoi tuomari. — Alueen poliisikomisarion ensimmäisten toteas-
tusten mukaan on huoneuston ovi ollut suljettu sisältäpäin. Ei siis voi
ajatella, että kukaan olisi tunkeutunut hra Carcelin luo. Sillävälän Paim-
pol oli lopettanut etsimisensä ja kun hän palasi, niin hänen kasvoistaan
näkyi niin selvästi hänen tehneen turhaa työtä, ettei tuomarin tarvinnut
kysyäkään hänen onnistumisestaan. Kaikki lähtivät nyt työhuoneeseen,
jossa hra Carcelin ruumis oli. Se oli jätetty samaan asentoon, jossa se oli
ollut talonmiehen tullessa. Työhuoneen kalusto oli hyvin yksinkertainen,
ja se samoin kuin seinillä olevat keskinkertaiset kuvataulut osoittivat,
että omistajan taideaisti ei ollut erinomainen. Pöydän keskuksen peitti
imupaperi, jonka päällä oli levällään tuo merkillinen kirje. Avonaisen
mustepullon reunaan vasten nojasi kynänterä: Vasemmalla oli paperisäiliö,
oikealla muistiinpanovihkonen ja piippu. Pöydän yläpuolella riippui ka-
tosta hehkuttimella varustettu kaasulamppu. Todettiin, että kaasu-
lampun hana melkein kokonaan oli auki. Tätä tietä siis kaasu oli levinnyt
työhuoneeseen ja siitä eteiskäytävää myöten ulko-oven hatarasta alaosasta
porraskäytävään.

Nähdessään pöydällä kirjeen, jonka hra Carcel oli kirjoittanut Tasa-
vallan prokuraattorille, tutkintotuomari irvisti itseksensä. — Miten varo-
mattomia olimme, kun emme heti ottaneet sitä haltuumme, — hän ajatteli.
— Nyt tuo toinen näkee sen. — Mutta ei ollut syytä uskoa, että reportteri
olisi huomannut kirjeen. Hän seisoi pöydän toisessa päässä ja näytti
vajonneen tarkastelemaan piippua, joka oli imupaperin oikealla puolen.

Tuomari hengähti helpotuksesta. Sitten hän varovaisesti ojensi kätensä, otti kirjeen, taittoi sen ja pisti salkkuunsa, joka hänellä oli kinalossa. Hra Tapinois oli seurannut kaikkia näitä liikkeitä, vaikka hän ei ollutkaan niitä huomaavinaan. — Hyvät herrat, — lausui tutkintotuomari. — Minulla on näissä asioissa niin paljon kokemusta, että tiedän jo, miten tämäkin tapaus on otettava. Kuitenkin on tarpeellista, että saamme joitakin tietoja vainajasta. Siten ehkä saamme tietää joitakin syitä, jotka ovat aiheuttaneet tämän tapauksen. Paimpol, olkaa hyvä ja kutsukaa tänne talonmies. — Ukko Trublet oli jo ollut harmissaan, ettei oltu pyydetty hänen tietojaan. Häntä ei tarvinnut kahdesti kehoittaa kertomaan, mitä hän tiesi vuokralaisesta.

Hra Carcel oli noin kuudenkymmenen ikäinen. Hän oli pitkä, laiha ja kuivettunut. Kasvot olivat tuimat ja silmissä oli ilme, joka työnsi ihmiset loitolle paremmin kuin kaikki sanat. Hänen elintapansa olivat äärimmäisen yksinkertaiset. Hän eli yksin, palvelijanaan ainoastaan siivoojatar, joka tuli aamulla seitsemän aikana ja läksi yhdeksältä. Hra Carcel poistui hänen jälkeensä, lukiten huolellisesti ovensa, ja palasi vasta illalla kello kymmenen aikoina. Ruokasalia hän ei käyttänyt mihinkään tarkoitukseen, sillä hän söi ateriansa muualla. Hän oli kauppain välittäjä, jonka toimisto oli Orleansin puistokadulla. Suoritettuaan päivän työt hra Carcelilla oli tapana mennä illoin Kolmen Pylvään Kahvilaan, joka on Orleansin puistokadun ja Denfert-Rochereau-torin kulmassa. Siellä hän istahti rauhalliseen nurkkaan ja ryyppikellen kahvia vaipui lueskelemaan sanomalehtiä ja aikakauskirjoja, mutta luki yksinomaan lehtien ilmoitussivut ja aikakauskirjojen kannet, joissa oli yleisölle ratkaistavaksi annettuja kilpatehtäviä ja kuva-arvoituksia. Kahvilassa hän oli tunnettu nimellä Setä Oidipus, kun sattuman kautta oli tullut ilmi, että hän se oli, joka nimimerkillä Kolmen Pylvään Kahvilan Oidipus, Parisin Montrougesta, otti osaa näihin sanomalehtien toimeenpanemiin kilpatehtävään ratkaisuihin ja esiintyi usein palkinnonsaajain joukossa.

— Kaikesta tästä ei käy selville, minkä vuoksi hra Carcel on tehnyt itsemurhan, — sanoi tutkintotuomari. Hra Tapinois, joka seisoi ikkunan luona ja näytti katselevan vastapäätä olevaa huonetta, kääntyi hitaasti. — Te siis arvelette itsemurhan tapahtuneen, hra tutkintotuomari? — hän kysyi. — Epäilemättä. Kaikki on selitettävissä aivan yksinkertaisella tavalla. Jos olette eri mieltä asiasta voitte ilmoittaa sen meille, — lopetti tuomari hiukan terävällä äänellä. Reportteri hymyili mitään vastaamatta ja kääntyi talonmiehen puoleen. — Olkaa hyvä ja sanokaa minulle, onko tuo toisella puolen pihaa vastapäätä samassa kerroksessa oleva huoneusto samanlainen kuin tämä. — Trublet myönsi. — Siis vastapäätä oleva ikkuna valaisee huonetta, joka on samalla tavoin rakennettu kuin tämäkin? — Aivan niin. — Ja kuka asuu tuolla vastapäätä? — Eräs ilmailija, hra Grippon. — Hänkö, jolla on ennätys lennossa kanaalin yli? — En tiedä, — vastasi Trublet, jota ilmailua koskevat asiat eivät liikuttaneet. — Voin vain sanoa, että hän on ollut poissa viikon ajan ja viipty vielä toisen viikon. Niin ainakin kertoi hänen sihteerinsä Le Huppé, joka käy hakemassa hänen postinsa joka päivä. — Hra Tapinois kiitti tiedonannoista ja kääntyi tuomarin puoleen. — Herra tuomari, — sanoi hän kunnioittavasti. — Sallitteko minun

toimeenpanna pienen kokeen? Tahtoisin jälleen avata kaasumittarin. — Olkaa hyvä. — Kun mittari oli avattu, alkoi kaasua virrata kattolampusta. Hra Tapinois tuotti automatisen sytyttäjän ja vei sen lampun hehkuverkon lähelle, joka syttyi heti ja alkoi palaa vilkkaalla liekillä. — Hra tuomari, — jatkoi reportteri. — Pyydän nyt lupaa saada koskea lampun hanaan. Kun olen lopettanut kokeeni, asetan sen jälleen alkuperäiseen asentoon. — Olkaa hyvä, olkaa hyvä, — vastasi tuomari äänellä jossa tuntui, että nuo kummalliset pyynnöt alkoivat häntä harmittaa. Hra Tapinois avasi lampun hanan kokonaan, ja liekki, joka tähän asti oli ollut kirkas ja tasainen, kävi nyt lepattavaksi ja himmeäksi. — Erinomaista! — mutisi reportteri ja siirsi hanan entiseen asentoon, jolloin liekki kävi jälleen kirkkaaksi. — Ja nyt saa mittarin sulkea, sanoi hän tehden sukkelasti muistiinpanoja pieneen kirjaseen, jonka hän oli ottanut taskustaan. Tuomari ja etsivänpoliisin päällikkö vilkaisivat hymyillen toisiinsa ja Paimpol tulkitsi heidän ajatuksensa kohouttamalla olkapäitään. Reportterilta ei tämä jäänyt huomaamatta, mutta hän aivan tavallisella äänellä pyysi etsivänpoliisin brigadierii näyttämään hänelle paperilippua, joka oli hra Carcel-vainajan oikean jalan alla, Paperi hra Carcelin jalan alla! Virkamiesten mieltä ahdisti. Ehkä paperissa oli tieto siitä asiasta, johon oli viitattu kirjeessä, jonka sisällön he, kuten luulivat, olivat onnistuneet salaamaan reportterilta. — Paperissa ei kuitenkaan ollut muuta kuin muutama rivi peräkkäin kirjoitettuja kirjaimia, jotka nähtävästi kuuluivat johonkin kilpatehtävään, joiden ratkaiseminen oli «setä Oidipuksen» ajanvietettä. Virkamiehet eivät antaneet paperilapulle mitään merkitystä. Mutta hra Tapinois kopioi nämä kirjainrivit muistikirjaansa. — Minä annan ne Päivän Uutisille. Tuosta Kolmen Pylvään Kahvila-jutusta saa mieltäkiinnittävän artikkelin otsakkeella: Setä Oidipuksen viimeinen kilpatehtävä. —

— Meillä ei ole täällä enää mitään tehtävää, — virkkoi tuomari. — Lähdetään pois ja annetaan sulkea ovet. Loppu on omaisten asia, jos hänellä on omaisia. — Tuomari otti salkkunsaa. Kaikki valmistautuivat lähtemään. Hra Tapinois lähti ensimmäisenä, ja kun toiset laskeutuivat portaita, luulivat hra Tapinois'n olevan jo kaukana. Mutta he tapasivat hänet neljännen kerroksen väliltä. Hän oli kumarruksissaan kasvot seinään päin ja tutki suurella huomaavaisuudella kahta porraskäytävän askelmaa. Kuullessaan toisten tulevan hän oikaisihe, kirjoitti jotakin muistikirjaan ja laskeutui toisten kanssa kadulle. Paimpol tuli levottomaksi reportterin omituisesta käytöksestä, vaikka hän koettikin näyttää varmalta virkamiesten läsnäollessa. Hän antoi näiden mennä ohitse ja kumartui sitten vuorostaan tarkastamaan noita kahta askelmaa, jotka reportteri oli huomannut muita mielenkiintoisemmiksi. Hän huomasi vähän pölyä ja askelten jälkiä, siinä kaikki. Tämän aamupäivän kuluessa oli niin suuri ihmisjoukko kulkenut käytävässä, ettei noiden jälkien vuoksi kannattanut pysähtyä hetkeksikään. Paimpol kohautti olkapäitään ja laskeutui esimiestensä jälkeen. Saapuessaan kadulle hän näki hra Tapinois'n puristavan automobiiliinsa nousevan tuomarin kättä. — Näkemiin, hyvä herra — sanoi tuomari. — Ette hukannut aikaanne tänne tullessanne. Saitte aiheen sievään artikkeliin. — Aivan niin, — vastasi reportteri. —

En hukannut aikaani, mutta otin itselleni vaikean tehtävän muutamien kuukausien ajaksi. — Minkä tehtävän? — Selon ottamisen «setä Oidipuksen» murhaajasta! — Kun tuomari, Paimpol ja muut läsnäolijat jäivät seisomaan suu auki, hän lisäsi: — Sallikaa minun toivottaa teille hyvää vointia! — Ja hän hävisi, ennenkuin toiset toipuivat hämmästyksestään.

II.

Kymmenkunta kilometriä Parisista lounaiseen laajan Villacoublayn tasangon reunalla on pieni viehättävä kylä Velizy. Toistakymmentä vuotta ennen niitä tapauksia, joista edellisessä on ollut puhe, vuokrasi eräs sairauden vuoksi virasta eronnut opettaja, hra Mirande, kylästä talon ja perusti siihen ravintolaliikkeen. Hänen varansa olivat vähäiset, sillä hän oli sairautensa vuoksi kykenemätön varsinaiseen työhön eikä hänen vaimonsakaan, jolla oli miehensä ja pikku tyttärensä Madeleine hoidettavanaan, voinut kuten ennen ansaita soittotunteja antamalla. Sukulaisitakaan ei ollut apua, niitä ei hra Mirandella ollut, ja rva Mirandella oli kaksi veljeä. Näistä nuorempi eli niukoissa oloissa pienen poikansa kanssa, joka oli hänelle jäänyt muistoksi aikaisin kuolleesta vaimostaan. Vanhempi veli oli itsekäs ja kitsas, mutta älykäs ja ahkera ja oli näiden ominaisuuksiensa avulla saavuttanut itselleen vakavan aseman. Mutta luonteensa mukaisesti hän ei tahtonut tietääkään köyhistä sukulaisistaan. Tämä veli oli edellisestä tuntumamme hra Carcel, K o l m e n P y l v ä ä n K a h v i l a n Oidipus.

Velizyn kylä oli terveellisessä seudussa ja huviretkelijöitä ja matkailijoita kävi siellä runsaasti. Kylässä oli tosin toinenkin ravintola, mutta kävijöitä riitti kummallekin. Niin kului kaksi vuotta. Silloin hra Miranden tila huononi ja parin viikon sairauden jälkeen hän kuoli. Se oli kova isku ravintolaliikkeenkin menestymiselle. Surupukuinen rva Mirande, jonka silmät kaikista hillitsemiskokeista huolimatta tuon tuostakin kyyneleivät, synkistyi vierasten mielet; lohduttoman lesken läsnäollessa ei kenelläkään ollut halua nauraa tai laulaa, ja niin poistuivat huviretkeläiset ja matkailijat talosta. Yksi ainoa lohdutus oli rva Mirandella: pikku Madeleine, joka kasvoi ja varttui kuin nuori taimi terveellisessä ilmanalassa.

Kaksi vuotta myöhemmin kuoli rva Miranden nuorempi veli Louis, jolta jäi orvoksi pikku Jean, vasta kahdeksan vuotias poika. Rva Mirande ja vanhempi veli kohtasivat toisensa hautajaisissa. Sieltä ei sentään setä Oidipuskaan kehdannut olla poissa. Kun keskustelu kääntyi pikku Jeanin kohtaloon, selitti setä heti jyrkästi ettei hän voinut ottaa huolehtiakseen orvosta. Ehkä myöhemmin, jos kauppa kävisi paremmin, hän voisi tehdä jotakin hänen hyväkseen. — Hyvä on, sanoi rva Mirande. — Olen tähän asti keneenkään turvautumatta tullut toimeen. Talossani on tilaa kahdellekkin lapselle. Veljeni poika on oleva minunkin poikani. — Ja kelpo nainen ponnisteli nyt kahden edestä.

Niin kului aika. Madeleine täytti kymmenen vuotta ja Jean, joka oli päättänyt kansakoulun, oli kolmentoista. Nyt täytyi ruveta vakavasti ajattelemaan pojan tulevaisuutta. Rva Mirande, joka oli huomannut

Jeanin hyväpäiseksi ja älykkääksi, halusi että poika oppisi jonkun ammatin, joka soveltuisi hänen lahjoilleen. Tämä oli mahdollista vain siinä tapauksessa, että hänet lähetettäisiin Pariisiin. Siihen ei rva Mirandella ollut varoja. Silloin ajatus, jonka hän alussa oli torjunut mielestään, alkoi tuon tuostakin viekotella häntä. Miksi hän ei voisi vielä viimeistä kertaa koettaa kääntyä Leonard veljensä puoleen? Niin päätti rva Mirande vihdoinkin kirjoittaa hra Carcelille. Hän pani koko sydämensä kirjeseen, koettaen koskea johonkin kieleen veljensä turtuneissa tunteissa. Kului viikko, toinen, hra Carcelin vastausta ei kuulunut. Rva Mirande katui turhaa nöyryytymistään. Mutta eräänä sunnuntaina päivällisaikaan hra Carcel saapui Velizyyn. Vaikka rva Mirande ei erikoisesti luottanutkaan veljensä hyväntahtoisuuteen, hän otti hänet vastaan sydämellisellä ystävyydellä.

Päivällinen syötiin äänettömyyden vallitessa, sillä lapsiin vaikutti sedän läsnäolo aristuttavasti. Jean huomasi, että heidän äitiään vaivasi jokin seikka, vaikka hän koettikin tehdä itsensä levolliseksi. — Nyt, lapset, saatte mennä, — sanoi rva Mirande, kun kahvin vuoro tuli. — Minulla on sedän kanssa hyvin tärkeitä asioita puhuttavana. — Lapset poistuivat. — No niin, Julie parka, — sanoi hra Carcel, kun hän vihdonkin saattoi puhua vapaasti. — Huomaatko nyt, että olin oikeassa, kun sanoin, että ottamalla kasvattaaksesi Louisin lapset otat liian raskaan taakan harteillesi? — En kadu mitä olen tehnyt, — vastasi rva Mirande. — Kieltäytymällä itse välttämättömästäkin olen voinut kasvattaa molemmat lapset niin, ettei heiltä ole mitään puuttanut. Nyt on Jeanin opittava jokin ammatti toimentullakseen elämässä. Mutta minä en voi kustantaa hänen oppivuosiaan hänen ollessaan poissa luotani. — Minä voin järjestää asian, — sanoi hra Carcel. — Mitä arvelet sellaisesta paikasta, jossa Jean saisi ilmaisen asunon, ruuan ja vaatetuksen, ja jossa hänelle opetettaisiin hyvä ammatti? — Se olisi liiankin onnellista, ja jos olet sellaisen hankkinut hänelle, olen sinulle ikuisesti kiitollinen. — No, silloin on asia selvä. Minä tiedän erään orpokodin... — Hra Carcel ei kerinnyt lopettaa lausettaan. Rva Mirande nousi seisomaan aivan vavisten. — Orpokoti! Sehän on viimeinen turvapaikka niitä varten, joilla ei ole mitään muuta tukea maailmassa ja joiden on pakko turvautua vieraiden ihmisten armoon. Jumalan kiitos minulla on vielä voimia. Minä lopetan liikkeeni, tahi, — hän jatkoi ivallisesti, — ehkä sinä kunnollista palkintoa vastaan hankit sille ostajan, koska se on sinun toimesi. Sitten muutan lasten kanssa Pariisiin ja teen mitä työtä tahansa. Heidän vuokseen rupean vaikka kadunlakaisijaksi ja täytän loppuun saakka perheen äidin velvollisuudet. Ja nyt mene heti tiehesi. Pelkään etten voi enempää hillitä sanojani. — Rva Mirande ojensi ällistyneelle hra Carcelille tämän hatun ja kepin ja avasi oven, puhumatta enää sanaakaan. Mutta hra Carcel ei siitä suuria välittänyt. Nytpä hän oli kaikiksi ajoiksi vapaa tuosta köyhyydessäänkin niin ylpeästä sisarestaan. Se oli ainoa vaikutus, minkä tämä ikävä kohtausta teki häneen.

Jean oli sattumalta kuullut heidän keskustelunsa. Ja nyt hän tiesi, että hän oli jo kauan ollut taakkana rakkaalle äidille ja että äiti oli valmis uhraamaan kaikkensa säästääkseen hänet orpolasten kohtalolta, joiden on pienestä pitäen ansaittava leipänsä. Niin ei saanut käydä! Hänen velvollisuutensa oli nyt jättää tämä rakas koti, mennä maailmalle ja työs-

kennellä kuin mies. Jean päätti kaiken tämän yhdessä hetkessä. Mutta käytöksessään hän ei ilmaissut mitään, niin etteivät rva Mirande ja Madeleine voineet aavistaakaan, että tämä päivä oli viimeinen, jonka hän vietti heidän katonsa alla. Kun ilta tuli ja hän oli kuten tavallista toivottanut hyvää yötä ja suudellut kasvatusäitiään ja kasvinsisartaan, meni hän makuuhuoneeseensa, riisui kengät jalastaan ja sammutti valkean, istuutuen sitten sängynlaidalle odottamaan, että muut olisivat vaipuneet uneen. Niin istui hän kaksi tuntia pimeässä, päätöksensä rohkaisemiseksi kerraten mielessään niitä seikkoja, jotka hän oli kuullut syrjäkorvalla. Kello löi puoliyön hetken. Kaikki oli hiljaista. Jean sytytti kynttilän, istuutui pöydän ääreen, jossa hän niin usein oli lukenut läksyjään ja kirjoitti paperipalaselle: «Rakas äiti, anna minulle anteeksi. Minä olen kuunnellut oven takana, mitä Sinä ja setä puhuitte. Minä en tahdo olla enää Sinulle rasi-tukseksi enkä tahdo, että Sinä jättäisit Velizyn minun takiani. Lähdän siis. Kun luet tätä kirjettä, olen minä jo kaukana. Mutta ole aivan huolletta, rakas äiti. Kun olen työlläni ansainnut niin, että voin sinulle sata-kertaisesti palkita kaikki, mitä minun takiani olet tehnyt, palaan luoksesi ja me olemme silloin kaikki onnellisia. Lähetän suudelman sinulle ja Madeleinelle. Näkemiin. — Jean.»

Mytty olalla ja kengät kädessä hän varovaisesti avasi ovet ja meni tielle. Oli syyskuun tähtikirkas yö. Jean katseli viimeisen kerran taloa, jossa hän oli ollut niin onnellinen, ja lähetti hellän lentosuukkosen sitä ikkunaan kohden, jonka takana rva Mirande ja Madeleine nukkuivat. Sitten vedettyään kengät jalkaansa hän lähti taipaleelle tukahduttaen nyyhkytyksen, joka kohosi hänen kurkkuunsa.

III.

Hra Carcelia ei liikuttanut, mitä hänen lähtönsä jälkeen tapahtui Velizyssä. Hänen elintapansa olivat niin säännölliset ja piintyneet, ettei häneltä liennyt ajatustakaan toisten kärsimyksille. Sen jouto-ajan, joka kauppa-asioilta hänelle jäi, hän käytti niiden kilpatehtävain ratkaisemiseksi, joita suurin osa sanomalehtiä ja muita julkaisuja pani toimeen. Tämä työ ja rahan kokoaminen oli hänen ainoa harrastuksensa. Sillä kilpatehtävain ratkaiseminen ei maksanut hänelle mitään, päinvastoin hän oli jo voittanut muutaman kerran sievoisia rahasummia. Tänä aikana, josta nyt on puhe, hän ei vielä ollut saavuttanut sitä kuuluisuutta kaupunki-alueellaan, josta Trublet kertoi tutkintotuomarille. Ja tämä mainekin olisi pian vaihtunut välinpitämättömyyteen, elleivät erikoiset asianhaarat olisi tehneet sitä suorastaan puolueasiaksi osalle Montrougen kaupungin-osan yleisöä. Asia vaatii hiukan selitystä.

Kaksi kahvilaa, jotka sijaitsivat vastapäätä toisiaan Orleansin puistokadun ja Denfert-Rochereau torin kulmassa olivat jo kauan kilpailleet kaupunginosansa suosiosta. Niiden nimet olivat Kolmen Pylvään Kahvila ja Koko Maailman Kahvila. Jälkimmäinen oli vanhempi. Se oli perustettu nelisenkymmentä vuotta takaperin, silloin kun Montrougen alue vielä oli vain pahainen esikaupunki. Sitä mu-

kaa kun Montrouge kasvoi muuttui Koko Maailman Kahvilakin hienoksi ja ajanmukaiseksi. Se oli tuottanut rikkauden jomolle, jotka aikain kuluessa olivat sen omistaneet. Sitten se sai vastapäätä katuja itselleen kilpailijan, Kolmen Pylvään Kahvilan, jonka nimi johtui kolmesta sen salin kattoa tukevasta pylvästä. Taistelua näiden kahvilain välillä käytiin vaihtelevalla onnella, aina sen mukaan miten jokin uutuus tai viehätyskeino toisessa veti kävijäin huomion puoleensa. Silloin kuin hra Carcel liittyi Kolmen Pylvään kanta-joukkoon, oli tämän kahvilan maine laskullaan. Naapurikahvila oli hankkinut koneellisen soittolaitoksen. Remuisan musiikin ihailijat tulvasivat nyt kahvilaan, mutta hra Carcel siirtyi sieltä pois, kun Koko Maailman isäntä koroitti kahvinsa hinnan viidellä pennillä. Tästä hiljaisesta ja vähänkuluttavasta kahvilavieraasta, joka hra Carcel oli, tuli eräänä päivänä uudelle kahvilalle se vetovoima, joka kiinnitti koko Montrougen huomion. Aluksi oli «setä Oidipus» maineessa vain varsinaisten kahvilavierasten keskuudessa. Silloin järjestivät muutamat suuret lehdet tehdäkseen reklaamia kilpatehtäviä, joiden palkintoina oli huomattavia rahasummia. Tuhannet lukijat ympäri Ranskan ponnistelivat tehtävään ääressä uneksien palkinnoista. Eräs lehti, Velikulta, oli luvannut palkinnonsaajalle 10,000 frangia! Kilpatehtävänä oli selonottaminen erästä osittain palaneesta kirjeestä, josta oli jäljellä vain lauseen katkelmia ja muutamia yksityisiä sanoja. Tämän palkinnon voitti hra Carcel. Velikulta julkaisi hänen nimensä ja salanimensä ensisivullaan tuuman korkuisilla kirjaimilla, ja se herätti koko Montrougen asukkaissa tava-tonta huomiota. Tämä merkillinen mies asui heidän kaupunginosassaan! Kunnia voitosta, jota he itse ja koko Ranska olivat turhaan tavoitelleet lankesi heidän kaupunginosalleen! Kun hra Carcel kulki kadulla, he osoitelivat häntä toisilleen ja paremmin nähdäkseen häntä tulvasivat kaikki Kolmen Pylvään Kahvilaan. Siitä tuli muodissa oleva kokoon-tumispaikka. Kahvilan omistaja koetti tukea kahvilansa mainetta vielä sillä, että sai sen pysyväisesti yhdistymään kuuluisan vieraansa nimeen. Hän pani toimeen sukkelalla tavalla ja itse pysyen syrjässä, kahvilassaan kemut «setä Oidipuksen» kunniaksi, siten hyötyen siitä itsekin. Juhlailtana täytti juhlijain joukko koko kahvilan. Onnelliselle palkinnonsaajalle pidettiin puheita, jopa eräs runoilija luki erityisesti tilaisuutta varten valmistamansa ylistävän runon.

Nyt oli tullut Koko Maailman Kahvilan vuoro olla pöydät tyhjänä. Toista «setä Oidipuksen» kaltaista vetovoimaa oli vaikea keksiä. Silloin tapahtui, että noin kuukausi hra Carcelin kunniaksi vietetyn juhlan jälkeen eräs voitettu kahvilan vieraista näytti omistajalle Viikkolehden numeroa, jossa eräs tämän lehden toimeenpaneman kilpailun voittajista oli merkinnyt nimekseen Koko Maailman Kahvilan Sfinksi, Montrougesta. Omistajan ilo ja hämmästys oli suuri. Hänenkin kahvilansa oli nyt saanut sankarinsa. Naapurikahvilassa oli luettu Viikkolehti ja oli huomattu uuden sankarin nimimerkki. Se oli tehnyt suuren vaikutuksen. Hra Carcelilla ei enää ollut kahvilatoveriensa jakamatonta suosiota puolellaan. Kolmen Pylvään isäntä huomautti, että Sfinksi oli onnistunut vain sattumalta ja an-

tanut vasta vaatimattoman näytteen kekseliäisyydestään, eikä häntä sen nojalla voitu mitenkään asettaa vaakaan hra Carcelin kanssa. Mutta kun huomattiin, että Sfinksin menestystä jatkui ja että hänen nimensä näkyi yhtä useasti palkinnonsaajain joukossa kuin «setä Oidipuksenkin», niin mieliala kiihtyi. Lisäksi vaikutti sekini, että uuden kilpailijan oikea nimi pysyi edelleenkin salassa. Tiedettiin vain, että viimeaikoina oli joukko nuoria ilmailijoita ruvennut käymään Koko Maailman Kahvilassa ja tehtiin havainto, että Koko Maailman Kahvilan Sfinks oli ilmestynyt senjälkeen kun nämä ilmailijat olivat liittyneet mainitun kahvilan kantavieraisiin. Niinpä oletettiin jonkun heistä olevan tuo «setä Oidipuksen» vaarallinen kilpailija. Luulot kohdistuivat erikoisesti erääseen noin kahdenkymmenen vuotiaaseen nuorukaiseen. Hänen ikänsä arvioimista vaikeutti tuuhea musta parta, joka reunusti hänen kasvonsa ja teki ne vanhan näköisiksi, vaikka sitten tarkemmin katsoessa huomasi niiden nuorekkuuden. Hänen leveä kaareva otsansa ilmaisi älykkyyttä ja kasvoilla lepäsi surumielinen vakavuus. Tämän nuoren ja voimakkaan ilmailijan rinnalla tuntui hra Carcelin kaltainen kuivettunut ja tyyly vanhus epäilemättä ikävältä. Mutta on ihmisiä, jotka eivät voi sietää nuorisoa, eikä kaikilla ole myötätuntoa ja ihailua «lentäjiä» kohtaan. «Vakavat ihmiset» ryhmittivät «setä Oidipuksen» ympärille. Toiset, joita herjattiin «tuulenpieksäjiksi» ja »harakoiksi» liittyivät Sfinksin lipun alle. Kolmen Pylvään kantajoukossa tapahtui hajaannus ja suuri osa siirtyi Koko Maailmaan. Kiista levisi vähitellen kahviloiden ulkopuolellekin; koko Montrouge oli kiihdyksissä ja jakautuneena kahteen leiriin. Asia kehittyi pian vielä vakavammaksi. Sanaansaattaja, yleisesti tunnettu aikakauslehti, levitti painettuja julistuksia ympäri Ranskan, joissa ilmoitettiin, että se toimeenpani jännittävän kilpailun, jonka ensimmäinen palkinto oli satatuhatta frangia. Silloin Montrougessa syntyi ääretön kiihtymys. Kukaan ei asiassa ajatellut omaa itseään, vaan noita kahta kilpailijaa. Kumpi näistä voittaa? Syntyi ankarointa väittelyitä, jopa riitojakin näiden kahden puolueen välillä ja monta vanhaa ystävyys-suhdetta rikkoutui sen vuoksi. Sillävälin molempain kahvilain omistajat hykertelivät käsiään tyytyväisesti. Milloinkaan eivät heidän liikkeensä olleet käyneet niin hyvin. Siihen oli syynä se, että molemmat kahvilat olivat kuin leiripaikkoja, joihin kummankin puolueen jäsenet kokoutuivat viettämään iltaansa, pysyäkseen tapausten tasalla. Tällä kannalla olivat asiat kun viisi viikkoa ennen kilpailuajan päättymistä tuli uutinen «setä Oidipuksen» odottamattomasta kuolemasta. Salama pilvettömältä taivaalta ei olisi tehnyt suurempaa vaikutusta. Samana iltana kerääntyi suuri joukko ilman mitään ennakkolta tehtyä sopimusta Kolmen Pylvään Kahvilaan. Tunnelma oli synkkä. Vähitellen syntyi mie-lissä ajatus, jota kumminkaan ei uskallettu lausua, ennenkuin omistaja, joka oli kaikista masentunein, lausui puoliääneen osoittaen toiselle puolelle katua: — He pelkäsivät!

— Kas! Siinä on ajatus! — virkkoi silloin itsekseen eräs pieni ja lihava herrasmies, joka oli pysytellyt yksinään. Hän maksoi lasinsa, jota tuskin oli maistanutkaan, astui ulos ja meni suoraa päätä Koko Maailman Kahvilaan.

IV.

«Setä Oidipuksen» kuoleman aiheuttama mielenliikutus Montrougeessa haihtui nopeammin kuin olisi uskonut. Tämä kuolema riisti niiden mielenkiinnon S a n a n s a a t t a j a n kilpailuun, jotka eivät itse olleet aikoneetkaan kilpailla, ja kiihkeimmätkin alkoivat vähitellen huomata, että he olivat tässä riita-asiassa olleet kilpailevain kahvilanomistajain narreja. Niin palasi Montrougen kaupunginosa entiseen rauhallisuuksiensa.

Mutta Koko Maailman Kahvila oli saanut uuden vakinaisen vieraan. Se oli sama lihava herrasmies, joka oli poistunut Kolmen Pylvään Kahvilasta sinä iltana, jolloin sen omistaja oli lausunut hämärän epäilyksensä kilpailevan kahvilan vieraita kohtaan. Tämä pullea ja iloinen herrasmies, joka oli merkittävästi brigadieri Paimpolin näköinen, kertoi olevansa entinen kauppias ja nimensä olevan hra Arthur. Yhdessä viikossa hän oli saavuttanut kaikkien suosion osoittautumalla tarjoilijaksi ja seurahaluisiksi. Hän kuunteli mielellään keskusteluita ja tähden silloin tällöin kysymyksiä eri henkilöistä, varsinkin noista nuorista ilmailijoista, joiden joukossa arveltiin Sfinksinkin olevan. Nämä ilmailijat muodostivat iloisen toveriseuran, joka miltei joka ilta tuli jouto-aikaansa viettämään Koko Maailman Kahvilaan. Useimmat heistä olivat alkaneet uransa mekaanikkoina Issy-les-Moulineaux'n ilmailukentällä, jossa heidän isäntiensä lentokonekatokset olivat, ja siellä he olivat tutustuneet toisiinsa. Toinen toisensa jälkeen he asettuivat asumaan Montrougeen, koska sieltä oli mukava matka Issyn kentälle. Vaikka sittemmin, kun Issyn kenttä oli käynyt liian ahtaaksi useimmat isännät olivat siirtäneet varikkonsa kauempana olevalle Villacoublay'n kentälle, olivat lentäjät edelleenkin jääneet vanhan tavan vuoksi asumaan paikoilleen. Brigadieri Paimpol — tahi hra Arthur, kuten hän nimitti itseään — halusi saada tietoja tuosta nuoresta miehestä, jonka otaksuttiin olevan «setä Oidipuksen» entinen kilpailija. Hän oli jo saanut kuulla hänen nimensä, joka oli Jeanjeannot. Hän tiesi myöskin, että toverit pitivät häntä rohkeimpana ja taitavimpana ilmailijana joukostaan. Hän oli alkanut uransa insinööri Blerot'n, kuuluisan yksitason rakentajan palveluksessa ja oli heti kiinnittänyt itseensä esimiestensä huomion älykkyytensä ja työkykyisyytensä vuoksi. Nyt toivoi toiminimi Blerot hänestä paljon, odottaen hänen johdattavan uusiin voittoihin sen konelinnun, jolla tehtaan menestys oli perustettu. Hänelle oli myöskin uskottu toiminimen Villacoublayssa avaaman ilmailukoulun johto. Nämä tiedot Paimpol sai Jeanjeannot'n hyvältä ystävältä Grivolletilta. Grivollet oli yhtä vaalea kuin Jeanjeannot oli tumma, ja yhtä iloinen ja puhelias kuin hänen toverinsa oli vakava ja surumielinen. Ennen ilmailijaksi ryhtymistään hän oli esiintynyt sirkuksessa silmäkääntäjänä. Kun Paimpol kerran lausui ihmettelystä, että eri aloilla toimineet saattoivat ryhtyä lentäjiksi, sanoi Grivollet: — Ilmailijoita tulee kaikenlaisista ammattilaisista. Katsokaa tuota toveriani, joka juuri astuu sisään. Hän oli ennen kirjanpitäjä. —

Grivollet'n osoittama henkilö oli noin kolmenkymmenen ikäinen, suurikokoinen ja puettu rikkamakauppiiaan loistonhaluisella, mutta huonolla aistilla. Hänen partansa oli kokonaan ajeltu, mikä teki ulkonevat

poskipäät ja kotkannenän sitä huomattavammiksi. Leuka oli voimakas ja silmissä epämääräinen, välttelevä katse. — Mistä tulette, Le Huppé? — kysyi Grivollet kääntyen hänen puoleensa. — On enemmän kuin viikko siitä, kun te viimeksi olitte Villacoublyssa. — Minä olen ollut Lontoossa, josta palasin vasta tänä iltana. Menin sinne isäntäni kutsusta suorittamaan lentoja, mutta kova tuuli ja sade tekivät ne tyhjiksi. Palasin tänne odottaakseni parempia ilmoja. — Jäikö Grippon sinne? — Kyllä muutamiksi päiviksi. Jos pahaa säätä jatkuu, palaa hänkin.

Grippon? Sehän oli hra Carcelin naapuri Saint-Michelin bulevardilla. Talonmies oli myös puhunut hänen sihteeristään Le Huppésta, joka oli käynyt hakemassa postin murhan edellisenä päivänä. Paimpol kuunteli keskustelua näköjään rauhallisena sikaria pötellessä, mutta sydämessä jännittynyt odotus. Todellakin, se oli ollut erinomainen ajatus, että hän oli tullut tänne *K o k o M a a i l m a n K a h v i l a a n*. Hän oli niin onnellinen asiain kehityksestä, että hän pyysi saada tarjota seuralle lasin olutta, päästäkseen samalla tuttavuuteen tämän uuden henkilön kanssa, josta tutkimukselle saattoi olla hyötyä. Grivollet esitti heidät toisilleen. — Tiedättekö uutista? — kysyi Grivollet kääntyen toveriinsa, kun he olivat maistaneet lasista. — Hra Carcel, teidän entinen isäntänne on kuollut. — Kuullessaan nämä sanat nielaisi Paimpol olutta henkeensä, niin että oli vähällä tukehtua. — Hra Carcelko kuollut? — kysyi Grivollet'n toveri hämmästyneenä. Onko siitä kauan? Kymmenkunta päivää. — Sepä omituista. Näin hänet juuri ennen lähtöäni ja silloin hän näytti olevan aivan terve. Mutta hänen ijällään tulee kuolema helposti vähäisestäkin aiheesta. — Näyttää siltä kuin tässä olisi jotakin erikoista, — sanoi Grivollet. — Vai niin, — sanoi Le Huppé hiukan ihmetellen. Sitten hän jatkoi pienen vaitiolon jälkeen: — Kuulkaahan, Grivollet, eräs meidän tuttavamme ei mahtane surra sitä, mikä on tapahtunut. — Oh, Jeanjeannot'in tapana ei ole toivoa kilpailijoilleen kuolemaa! —

Paimpol oli niin iloinen, että tuskin pysyi istumassa. Grivollet'n yksinkertainen huomautus oli yhtäkkiä valaissut hänen mielensä. Hän oli nyt varma siitä, että Jeanjeannot ja Sfinksi olivat sama henkilö. Sitten hän oli huomannut siitä äänenpainosta, jolla Le Huppé puhui Jeanjeannot'sta, että hän ei ollut suosiollinen tätä nuorta ilmailijaa kohtaan. Se oli luultavasti ammattikateutta, jota Paimpol saattoi taitavasti käyttää hyväkseen tietoja hankkiessaan. Nyt oli hra Tapinois salaperäisyyksineen lyöty. Häntä ei ollut näkynyt Montrougeessa eikä *P ä i v ä n U u t i s i s s a k a a n* ollut hra Carcelin kuolemasta ollut mitään erikoisempia uutisia. Ja nyt oli Paimpol päässyt jäljille. Todellakin oli Tapinois ollut varomaton mainitessaan, ettei hra Carcelin kuolema ollut itsemurha, vaan murha. Hän kai oli sanonut sen vain kehuakseen. Mutta se oli riittänyt herättämään sukkelan Paimpolin huomion, ja nyt aikoi hän käyttää löytämiään jälkiä, joita Tapinois ei ollut kyennyt keksimään. Brigadier kääntyi Le Huppén puoleen ja virkkoi, ikäänkuin keskustelu hra Carcelin kuolemasta ei huvittaisi häntä ollenkaan: — Herra on siis ilmailija? Voi, miten ihana ammatti se mahtaakaan olla! Kun kuulen ilmailijain puhuvan toimestaan, minä aina ihailen ja kadehdin heitä. Miten ihanaa olisi syöksyä ilmojen teitä tuollaisen mahtavan konelinnun siivillä. — Mutta sen toteuttaminen-

han riippuu vain teistä, hra Arthur, — huudahti Grivollet. — Eikö niin, Le Huppé? — Aivan niin, — virkkoi toinen. — Teillähän on joutilasta aikaa, te onnellinen ihminen. Tulkaa kanssamme Villacoublayhin!

Kun Paimpol erosi molemmista ilmailijoista, olivat he keskenään so-pineet kohtauksesta huomenna Villacoublayn kentällä. Paimpol oli hel-posti ja luontevasti päässyt ilmailijain pariin, ilman että mitään epä-luuloja hänen tarkoituksistaan heräsi. Vieläpä hänellä oli sekini onni, että hänen opastajinaan lentokentällä olivat Sfinksin läheisin ystävä ja hänen kadehtijansa.

Kello kahden aikana seuraavana päivänä Paimpol polkupyörällä saapui Villacoublayn lentokentälle, joka oli noin puolen kilometrin päässä Velizyn kylästä. Kenttä oli aidattu, ja sen tien puolisella reunalla oli joukko samannäköisiä katoksia lentokoneiden säilyttämistä ja korjailemista var-ten. Kun Grivollet näki Paimpolin tulevan, astui hän tätä vastaan ystä-vällinen hymy huulilla: — Ja nytkö te tulette! — hän huudahti. — Aamu-lennot ovat nyt lopussa ja vasta neljän aikaan iltapäivällä otetaan koneet taas esille. Teille käy aika pitkäksi, ellette halua nähdä meidän konetoi-tämme. — Paimpol selitti, kuten asiaan kuului, että kaikki mitä hänen oppaansa näytti, huvitti häntä kovin. — Niinpä käymme katsomassa ka-toksia, — sanoi Grivollet. — Aloitamme lähimmästä, joka on hra Grip-ponin ja jossa tapaamme Le Huppén apulaisineen. — Kun molemmat miehet astuivat sisään, Le Huppé tarkasteli paraillaan huolellisesti sen kaksitason laitteita, jolla hän tänä aamuna oli suorittanut lentonsa. Pit-kin seiniä oli alasmia ja työpenkkejä, joiden ääressä mekaanikot työs-kentelivät. Kuului viilan raaputus ja vasaroiden kalke. Paimpol tunsi miesten joukossa muutamia K o k o M a a i l m a n vieraita. Mutta nyt kiinnitti Le Huppé eniten hänen mieltänsä. Paras keino päästä tämän suosioon oli varmaankin pyytää häneltä selityksiä hänen koneestaan. Paimpol ihmetteli kaksitason keskelle sijoitettua mahtavaa moottoria ja valtavaa propellia. Hän kuunteli tavattoman tarkkaavaisesti Le Huppén selityksiä päästellen ihmettelyn huudahduksia ja osoittaen harrastustaan pienimpiinkin yksityisseikkoihin, niin että mairiteltu ilmailija tunnusti itselleen, ettei hänellä ollut koskaan ollut niin tiedonhaluista ja kiitollista kuulijaa. Paimpol, joka piti häntä koko ajan silmällä, huomasi täydelli-sesti, minkä vaikutuksen hän oli tehnyt oppaaseensa. Hetki oli sopiva tunkea yhä pitemmälle tämän suosiossa ja senvuoksi poliisi, joka tuskin olisi voinut mainita yhtäkään niistä eduista tai vioista, jotka erottavat yksi- ja kaksitasot toisistaan, ilmoitti jyrkästi, että hän lähtisi lentoret-kelle vain kaksitasolla. Tämä merkitsi, että hän ei halunnut ketään muuta kuin Le Huppén opettajakseen. Tämä oli siis saanut voiton ilman tais-telua, koska hänen tuleva oppilaansa ei ollut vielä nähnyt Blerot'n yksi-tasvoja ja voitto hiveli suuresti hänen turhamaisuuttaan. Senvuoksi hän hymyili ivallisesti, kun Grivollet, joka heidän puhelunsa aikana oli pois-tunut, kiiruhti jälleen heidän luokseen sanoen: — Tulkaa pian, hra Arthur! Ilma on kaunis ja eräs Jeanjeannot'n oppilas aikoo lentää. — Paimpol ei voinut kieltäytyä. — Sallitteko, hra Le Huppé? — hän kysyi pannen ääneensä pahoittelevan sävyn. — Menkää, menkää, —sanoi tämä yhä enemmän mieliteltynä. — On hyvä nähdä kaikenlaista.

Paimpolin tullessa Gripponin katoksesta Jeanjeannot'n apulaiset olivat jo kuljettaneet kentän keskelle yksitason, jolla oppilaan oli noustava. Koneen luona seisoivat Jeanjeannot'n määräystä odotellen oppilas, joka oli pukeutunut ilmailupukuunsa, nahkakypärään, josta jäi näkyviin vain hiukan kasvoja ja silmät suojeltuina suurilla lasilla. Kun Jeanjeannot oli tarkastanut koneen kaikki osat, asettui oppilas lentokoneeseen, ja hänen opettajansa tarttui propelliin ja pyöräytti sitä voimakkaasti. Moottori alkoi surista ja potkuri muodosti pyörivän kehän: konelintu vapisi, ja tärrähteli ja apulaisilla oli täysi työ pidellä sitä kiinni. Jeanjeannot'n määräyksestä apulaiset hellittivät äkisti ja vapautettu lentokone syöksyi kentälle. Sitten se äkkiä irtaantui maasta ja alkoi nousta siroissa kierroksissa yhä korkeammalle. Jeanjeannot'n oppilas oli jo aika taitava. Hän nousi ja laski, teki rohkeasti äkillisiä käänteitä ja kaarroksia. Oikein kauhistutti kelpo Paimpolia, joka seurasi hänen liikkeitänsä nenä taivasta kohden ja kelpo poliisia alkoi kaduttaa, että hän oli antautunut tähän leikkiin. Ellei hän nopeasti pääsisi päämääränsä, niin hänen oli epäilemättä mieli näytellä osansa loppuun saakka, noustava lentokoneeseen, mikä ei tuntunut ollenkaan hauskalta. Tosin hän oli urhea mies ja elämänsä varrella ollut monissa vaaroissa taistelleensa pahantekijäin kanssa, mutta ei ollut mitään miellyttävää uskaltanut hennon koneen varaan ilmojen korkeuksiin, kun ei tiennyt, oliko siitä mitään todellista hyötyä, vieläpä päinvastoin saattoi kokonaan joutua harhapoluille. Se, mitä hän nyt näki, ei ollut omiaan tätä tunnetta haihduttamaan. Ilmailija oli lakannut kaartelemasta ja suuntasi kentän keskustaa kohti. Äkkiä kone kääntyi kohtisuoraan maata vasten ja syöksyi hirtävällä nopeudella päistikkaa alas. Paimpolilta pääsi kauhun huuto. Mutta samassa lentokone jälleen kääntyi ja laskeutui sievästi kentälle, johon pysähtyi. Kaikki läsnäolijat, joukossa Paimpolkin kiiruhtivat sen luo. Yhdellä hypäyksellä oli ilmailija-oppilas kentällä. — Hei, hra Arthur, — virkkoi hän, kypärä yhä päässä, astuen poliisiin luo ja lyöden tätä tuttavallisesti olalle. — Mitä sanotte tästä? — Paimpol säpsähti. Tuo ääni oli tuttu . . . Mutta se ei voinut olla mahdollista, hän oli varmaankin jonkun harhanäön uhri . . . Ilmailija luki poliisin ajatukset hänen kasvoistaan. — Ette ole erehtynyt, — hän sanoi. — Katsokaa. — Hän riisui kypäränsä ja silmälasinsa ja Paimpol näki hra Tapinois'n hiukan ivalliset kasvot. — Tunnetteko toisenne? — kysyi heiltä Grivollet hämmästyneenä, saattaen Paimpolin kysymyksellään pahaan puolaan. — Totta kai, — vastasi reporteri luontevasti. — Minä olin hra Arthurin parhaita ostajia silloin, kun hänellä oli kenkäkauppa.

V.

Siitä saakka kun joukko ilmailijoita oli siirtynyt Issy-les-Moulineuxsta Villacoublayhin oli Velizyn pikku ravintola alkanut menestyä paremmin kuin koskaan ennen. Tästä sai rva Mirande kiittää Jeanjeannota. Tämä nuori ilmailija oli eräänä päivänä ilmoittanut tovereilleen, että hän oli lentokentän läheisyydessä löytänyt sopivan ruokapaikan, sen sijaan että ennen oli pitänyt tuoda eväät mukana tai käydä Parisissa aterioi-

massa lentoaikojen välillä. Talo oli kyllä ulkoasultaan rappeutunut ja köyhä, mutta kaikki oli siellä niin siistiä ja omistajatar tyttärieneen niin ystävällisiä, ettei ulkonaisiin seikkoihin pantu huomiota. Madeleine oli nyt seitsentoistavuotias, kaunis ja kookaskasvuinen tyttö, jonka puhdaspiirteisiä kasvoja reunusti vaalea tukka ja jonka katse oli suora ja sydämellinen. Sekä rva Mirande että Madeleine kohtelivat Jeanjeannota suurella sydämellisyydellä. He tiesivät, että he saivat kiittää häntä siitä, ettei heidän ollut tarvinnut sulkea ravintolaansa viimeisten vieraiden jälkeen, jotka olisivat poistuneet sen yleisen rappeutumisen takia, mikä talossa oli näkyvissä. Jeanjeannot oli tehnyt muutakin kuin tuonut mukanaan toverinsa. Hän oli tehnyt kaikenlaisia parannuksia talossa, muokannut puutarhan, hiekoittanut käytävät ja korjannut lehtimajat entiseen kuntoon. Sitten hän tahtoi maalauttaa talon ja uudistaa seinäverhot. Kun rva Mirande ilmoitti, etteivät hänen varansa riittäneet näihin korjauksiin, tarjosi Jeanjeannot omat varansa käytettäväksi. — Minä ansaitseen hyvin, sanoi hän, eikä minulla ole ketään, joita kohtaan minulla olisi velvollisuuksia, sillä minä olen orpo. Kunnan ihmiset kasvattivat minua, kunnes kykenin itse hoitamaan itseni. Olisin hyvin onnellinen, jos voisin tehdä jollekin hiukan hyvää niiden muistoksi, jotka olivat hyviä minulle. — Kun hän näin näin puheli, rva Mirande ajatteli erästä toista orpoa, joka oli lähtenyt hänen luotaan onneaan etsimään. Varmaankin elämä oli hänelle ollut kova. Ja nyt sallimus toi toisen orvon heidän avukseen. Rva Mirandesta tuntui, ettei hän voinut kieltää avuntarjousta tällaisissa olosuhteissa. Ja niin rva Miranden ravintola oli kuukauden kuluessa perin pohjin korjattu ja sen valkaistussa seinässä näkyi uusi nimi: *Ilmailijain Ravintola*. Eikä ollut ihmettelemistä, että Jeanjeannot olikin rva Miranden suosikki ja että Madeleine hellyydellä kohteli nuorta ihailijaa, joka kertomansa mukaan oli orpo hänkin ja joka ei juuri koskaan hymyillyt paitsi silloin tällöin hänen seurassaan. Kerran kun he puhelivat tuttavallisesti keskenään, ilmailija kertoi, että hänellä kasvatuvanheppainsa luona oli ollut toverina pikku tyttö, jota hän oli rakastanut kuin sisarta ja jota hän nytkin aina muisteli. — Hän on nykyään teidän ikäisenne, neiti Madeleine, — jatkoi hän, — ja toisinaan tullessani luoksenne tuntuu minusta kuin tulisin hänen luokseen. — Enempää ei Jeanjeannot puhunut siitä asiasta. Madeleine puolestaan kertoi hänelle omasta lapsuudentoveristaan ja heidän samanlaiset muistonsa liittivät heidät keskenään yhä läheisempään ystävyyteen.

Ilmailijat viihtyivät rva Miranden ravintolassa hyvin. Niin olivat myöskin Le Huppé ja Paimpol rva Miranden uskollisimpia ruokavieraita. Poliisin oli täytynyt alistua opiskelemaan ilmailutaitoa Le Huppén johdolla. Hän oli näet huomannut hra Tapinois'n ahkerasti harrastavan ilmailua Villacoublayssa «Sfinksin» johdolla, ja hän päätti siitä, että sanomalehtireportterinkin mielessä olivat heränneet samat ajatukset nuoren ilmailijan syyllisyydestä, jotka olivat panneet hänetkin toimimaan. Oli siis kysymys, kumpi ehtisi ennen päämäärään. Etsivän poliisin brigadieri aikoi käyttää hyväkseen Le Huppén vihamielisyyttä Jeanjeannota kohtaan ja senvuoksi hän liittyi tämän seuraan. Eräänä päivänä, kun he istuivat syömässä samaan aikaan, kun salin toisessa päässä hra Tapinois

Jeanjeannot'n ja Grivollet'n kanssa myös oli aterialla — sanoi Paimpol irvistäen: — Hra Tapinois näyttää luulevan, että hän oppii lentämään vain Jeanjeannot'n opastuksella, joka pitää itseään, kuitenkin mielestäni aivan väärin, parhaimpana ilmailijana kentällämme. — Siis luulette, — kysyi Le Huppé, — että reportteri todellakin on tullut pariimme vain tätä tarkoitusta varten? — Mitä tarkoittatte? — kysyi Paimpol ällistyneenä. Ilmailija katsoen kiinteästi poliisia silmiin jatkoi: — Ette suinkaan tekään, hra Arthur, tahdo väittää, että olette täällä vain nauttiaksenne lentämään opettelemisesta. — Paimpol, joka tähän saakka ei ollut huomannut mitään, mikä olisi osoittanut, että hänen tarkoituksensa oli ilmisaatu, oli aivan tyrmistynyt tästä suorasta iskusta. — Lyhyesti sanoen, Tapinois ja te koettatte ottaa selvää siitä salaperäisyydestä, joka ympäröi hra Carcelin kuolemaa, jatkoi Le Huppé. — Nyt oli miltei turhaa Paimpolin koettaa salata asian todellista laitaa. — Olisin utelias tietämään, — hän sanoi, — mikä oikeuttaa teidät sitä olettamaan. — Todellakin! — sanoi Le Huppé. — Olisinko siis erehtynyt nähdessäni teidän tuon tuostakin liikuskelevan Etsivän poliisin konttorin tienoilla Kultaseppäin rantakadulla? Ei heittäkää pois verukkeet. Kelpo ukko Carcel raukka! — jatkoi Le Huppé paljon liikutetummalla äänensävyllä kuin silloin, kun hän oli Grivollet'ltä kaullut uutisen kauppainvälittäjän kuolemasta. — Noin neljä kuukautta takaperin me erosimme hyvinä ystävinä, kun minä jätin kirjanpitäjän paikkani ruvetakseni ilmailijaksi. Kävin silloin tällöin pikku vierailulla entisen isäntäni luona hänen konttorissaan. Muistan, että muutamia päiviä ennen kuolemaansa hän sanoi, että se kiihko, joka S a n a n s a a t t a j a n kilpailun johdosta jakoi Montrougen kahteen puolueeseen, pelotti häntä. Hän aavisti siitä jotakin pahaa itselleen. — Me jatkamme tätä keskustelua jossain muualla. — keskeytti Paimpol. — Meitä pidetään silmällä. — Hän osoitti päänliikkeellä hra Tapinoista, joka puhellen toveriensa kanssa heitteli salin toisesta päästä salaviihkaisia silmäyksiä poliisiin. Reportteri oli niin sukkela ja tarkkakuuloinen, että piti olla varuilla häneen nähden. Koska Paimpol ja ilmailija olivat jo syöneet, he nousivat lähteäkseen. — Katsokaa, mitä Jeanjeannot tekee! — kuiskasi Le Huppé hiljaa Paimpolin korvaan. Nuori ilmailija oli ottanut taskustaan kirjeen. Kuoren toisessa nurkassa oli postimerkki, toisessa vignetti, joka oli mustalla tehty piirustus vaalealle pohjalle. — En ymmärtänyt, mitä tarkoititte, — sanoi poliisi, kun hän oli opettajansa kanssa tullut ulos. — Kuinka — huudahti ilmailija. — Miettikäähän vähän. Nyt on huhtikuun 25 päivä. S a n a n s a a t t a j a l l e ovat kilpailutehtävän ratkaisut lähetettävät viimeistään 30 päivänä. Jos olette lukenut kilpailuehdot, muistanette, että jokaisen osanottajan pitää liimata kirjekuoreen pieni lehdestä leikattu vignetti. — Nyt ymmärrän! — huudahti Paimpol. — Jeanjeannot lähettää ratkaisunsa. Rohkea vekkuli käyttää hyväkseen osakseen tullutta etua. Tiedättekö, Le Huppé, teistä olisi tullut erinomainen etsivä. — Ilmailija ei vastannut mitään saamaansa tunnustukseen, naurahti vain äänettömästi.

Siitä päivin kävi Paimpolin ja Le Huppén suhde yhä läheisemmäksi. Tosin poliisia hiukan harmitti, ettei hänen ollut onnistunut näytellä osaansa Le Huppéhen nähden, mutta hän lohdutti mieltään sillä, että hän saattoi nyt pelata tämän kanssa suoraa peliä.

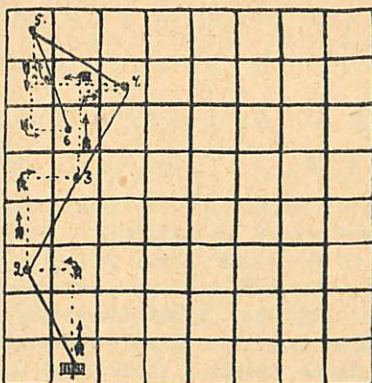
Jo muutamia päiviä eräs ajatus oli kierrellyt poliisin aivoissa. Nimi Jeanjeannot tuntui hänestä hyvin epäilyttävältä: se oli kuin jokin otettu salanimi. Mutta miten siitä saada selvää? Tähän saakka hän ei ollut keksinyt keinoa. Le Huppé neuvoi, että sen hän saa tietää ilmailuklubin jäsenluettelosta.

Paimpol ei joutanut kuuntelemaan enempää. — Hyvästi! — huusi hän. Ja ennenkuin hänen hämmästynyt opettajansa kerkesi tehdä mitään kysymystä, hän otti polkupyöränsä, joka oli katoksessa ja syöksyi ulos. Hän ajoi suoraa päätä oikeuspalatsiin, jossa hän hankki tutkintotuomari-ilmailuklubin jäsenluetteloon liitetyt asiaperit. Kun Paimpol oli tullut klubiin ja saanut virkailijoilta vihdoin käsiinsä salkun, jossa Jeanjeannot'n paperit olivat, levitti hän paperit jännityksestä vapisevin käsin. Tuskin hän oli niitä katsahtanut, kun hän hypähti ja ääretön hämmästys näkyi hänen kasvoillaan. Sitten hän sanaa puhumatta syöksyi ulos, tehden käsillään kummallisia liikkeitä, niin että läsnäolijat alkoivat epäillä hänen järkeään. Mutta hänen tutkimuksensa tulos olikin hämmästyttävä: Jeanjeannot'n oikea nimi oli Jean Carcel, siis sama sukunimi kuin murhatulla välittäjäliikkeen harjoittajalla.

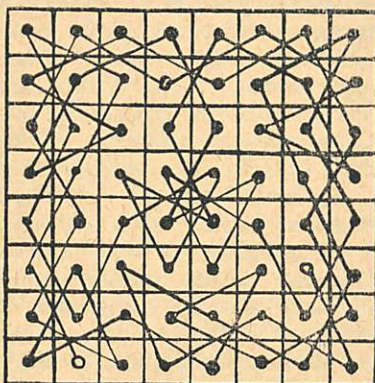
Samana iltana, jolloin Paimpol oli tietoja hankkimassa Jeanjeannot'sta istui tämä hra Tapinois'n kanssa rva Miranden ravintolassa ruokavieraitten poistuttua. — Nyt kun olemme kahden, — virkkoi Tapinois, — niin olkaa hyvä, Jeanjeannot, ja selittäkää minulle, miten pääsitte selville siitä salakirjoituksesta, jonka minä annoin teille tutkittavaksi. — Reportterin mainitsema salakirjoitus oli se, jonka hän oli löytänyt paperipalaselälle kirjoitettuna hra Carcelin jalan alta tutkintopäivänä. Hän ei ollut kertonut nuorelle ilmailijalle tämän salakirjoituksen alkuperää. — Se oli vaikea tehtävä, — sanoi Jeanjeannot. — Olin aluksi aika pulassa. Katsokaa, tässä on antamanne lause kopioituna. — Hän ojensi reportterille paperin, jossa oli seuraava kirjainjono: srrtlnaansiamoreeplaovayko samtlnsvlpamrlhäsrneiikjeeitäbätiole. — Oli selvää, että tämä kirjainjono merkitsi jollakin sovitulla salakirjoituksella kirjoitettua lausumaa. Oli vain löydettävä sen avain. Kokeilin monia eri järjestelmiä ja tapoja menestyksestä ja aioin jo luopua koko yrityksestä, kun satuin laskemaan kirjainten luvun: niitä oli 64. Silloin minulle selveni. 64 on shakkilaudan ruutujen lukumäärä ja se, joka on vähänkään perehtynyt salakirjoitukseen, tietää että on eräs salainen kirjoitusjärjestelmä, joka perustuu hevosen liikkeisiin shakkipelissä. Shakkipelissä nappula, jonka päähän on kuvattu hevosen pää, saa liikkua kolme ruutua eteenpäin suorassa linjassa ja kääntyä sitten oikealla tai vasemmalla olevalle viereiselle ruudulle, joka on suorassa kulmassa sen äskeisen linjan kanssa. Tätä menettelyä noudattaen kirjoitetaan lausuma salakirjoituksella, kun se aluksi on kirjoitettu tavallisella. Lausumassa ei saa olla enempää kuin 64 kirjainta luke-matta väli-merkkejä, joita ei merkitä. Aloitan sillä, että piirrän neliön, jonka jaan 64:teen ruutuun. Saatua kuvio on shakkilaudan kaltainen. Sitten lähden hevosella liikkeelle ja merkitsen sen liikkeitä suorilla viivoilla, jotka kulkevat sen jokaisesta lähtöpisteestä päätekohtaan. Hevosen täytyy käydä laudan jokaisella ruudulla, mutta ainoastaan kerran kussakin,

eikä se koskaan saa käyttää samaa tietä. Tarkemmaksi osoitukseksi piirrän tämän hevosen liikkeitä, jotka ovat avaimena antamaan salakirjoitukseen. — Ja Jeanjeannot piirsi paperipalaselä seuraavan kuvion, jossa pilkutetut viivat näyttävät hevosen ensimmäisiä siirtoja ja mustat viivat yhdistävät siirtojen alku- ja päätepisteet.

Tämän tehtyään Jeanjeannot teki uudestaan saman kuvion, tällä kertaa selvyyden vuoksi piirtäen vain mustat viivat koko ruudulle.

— Näin saatua hevosen tietä seuraten kirjoitetaan 64 kirjaimesta muodostettu lausuma niin että alkaen lähtökohdasta kirjoitetaan järjestyksessään kirjain kuhunkin pysähdyskohtaan. Tämän menettelyn mukaan saa kysymyksessä oleva lausuma ensin seuraavan muodon:

s n r t l n a a
 a n s i a m o r
 e e p l a o a v
 a y k o s a m t
 l n s v e p a m
 r l h ä s r n e
 i i k j e e i t
 ä b ä t i o l e

Kun kirjaimet sitten on kirjoitettu tavallisuuden mukaan kukin rivi yhtäjaksoisesti toisensa perään, on saatu tuo kysymyksessä oleva kirjainjono: snrtlnaaans j. n. e. Mutta tämän salakirjoituksen vastaanottaja, jolla on läpinäkyvälle paperille piirretty samanlainen hevostien kartta kuin lähettäjälläkin, kirjoittaa salakirjoituksesta shakkilaudankuvion ruuduille kirjaimet järjestyksessään alkaen vasemmalta ensin ylimmäiselle ruuturiville, sitten jatkaen toiselle j. n. e. Näin saadulle kirjainneliölle hän asettaa läpinäkyvän hevostiekartan ja lukee salakirjoituksen varsin helposti kulkien hevosen tietä kirjain kirjaimelta.

Tapinois alkoi tavalla kokoon kirjaimia tuosta annetusta hevostiekartasta. Jeanjeannot'n piirtämä lähtökohta oli toinen ruutu alhaalla vasemmalta. Siinä oli kirjain B. Niin rakentui siitä lausuma: «Brysselissä kellotornineni. Älä kirjoita, vaara. Pantava sopimaamme lehteen.» Hra Tapinois uudisti moneen kertaan lukemistoimituksen, joka näytti häntä kovasti huvittavan. — Mutta mitenkä se, joka ei tiedä tästä hevostie-avaimesta voi päästä siitä selville? — hän kysyi hetken päästä. — Se on vaikeata, — vastasi Jeanjeannot. — Täytyy olla kärsivällinen ja kokeilla kaikkia mahdollisia menettelytapoja, kunnes saa muodostetuksi jonkun sanan. — Koska nyt tunnetaan avaimen, — virkkoi reportteri, — niin teillä tuskin on vaivaksi kääntää tälle salakirjoitukselle lausumaa, jonka minä annan teille. — Ei mitään vaivaa, — vastasi ilmailija, — ja kun käytätte minun piirtämäni karttaa voitte itsekkin sen tehdä. — Tällä kerralla pyydän teitä sen tekemään, — sanoi reportteri. — Se on minulle opiksi. Tässä on lausuma: «Rikas englantilainen harrastaja tarjoaa puolitoista miljonaa. Vastatkaa.» — Jeanjeannot tarttui taas papereihinsa ja kirjoitti kirjaimet hevostien mukaan ruutuihin. Sitten hän järjesti ne ruutujen mukaan edellämäinitulla tavalla perättäiseksi jonoksi, jossa ei ollut isoja kirjaimia eikä välimerkkejä eikä mitään merkitystä. Kun se oli tehty, reportteri otti paperipalasen, jolle se oli kirjoitettu ja pani sen huolellisesti talteen muistikirjaansa kannen väliin. Tähän saakka Jeanjeannot oli luullut, että hra Tapinois'lla oli ollut tarkoituksena vain perehtyä salakirjoitustaitoon. Se mitä hän nyt huomasi, hämmästytti häntä. — Merkitseekö tämä jotakin? — hän kysyi ihmetellen. — Ehkä, — vastasi sanomalehtimies hymyillen.

VI.

Oli omituista, että vaikka hra Tapinois oli sanomalehtimies, ei hänen huomattu koskaan lukevan lehtiä, ainakaan sinä aikana kun hän oleskeli ilmailijain parissa. Joka aamu puolenpäivän aikaan, kun ilmailijat saapuivat rva Miranden ravintolaan, tuli sinne myöskin läheisen Chavillen aseman myymälän sanomalehtipoika Parisin lehtiä mukanaan. Mutta hra Tapinois ei häntä rikastuttanut. Mutta toisena päivänä siitä, kun Tapinois oli Jeanjeannot'ltä oppinut tuon hevostien salakirjoituksen, reporterin näkyi vallanneen oikea lukemiskiihko. Häntä varten sanomalehti-pojan täytyi täydentää tavallista varastoaan, sillä hra Tapinois halusi saada kaikki aamu-, päivä- ja iltalehdet, jotka Parisissa vain ilmestyivät. Tosin hän ei näyttänyt mitään kiirettä niitä lukemaan. Hän kääri ne kokoon, söi rauhassa ateriansa ja laverteli iloisesti Jeanjeannot'n ja Grivollet'n kanssa. Sitten hän meni kääro kainalossa ilmailukentälle, jossa hän omisti kaiken aikansa lentoharjoituksille. Vasta illoin vuoteessaan hän luki kaikki päivällä ostamansa lehdet. Mutta hän ei vilkaissutkaan yleiseen osastoon eikä uutisiin, vaan sitä tarkemmin tutki ilmoitusosaston. Niissä ei kuitenkaan ollut mitään mieltäkiinnittävää, sillä joka ilta hän heitti ikävystyneenä lukemansa lehdet lattialle ja sammutti lampun muististen itsekseen: — Ehkä huomenna on parempi onni. — Ja hän nukkui heti. Eräänä iltana Tapinois oli lukenut kymmenkunta lehteä ja ottaessaan taas uuden käteensä hän äkisti joutui omituisen kiihkon valtaan. Hän heitti peitot päältään, hyppäsi vuoteestaan, vetäsi vaatteet ylleen ja istuutui työpöytänsä ääreen. Hänen edessään oli paperilla se hevostiekartta, jonka Jeanjeannot oli hänelle neuvonut. Sen päälle hän asetti toisen läpinäkyvän paperin. Sitten hän alkoi kirjoittaa tämän viimemainitun paperille Jeanjeannot'n selittämän säännön mukaan kirjaimia erästä kirjainrivistä, jonka hän oli löytänyt ilmoitusten joukosta Parisin Kaiusta. Parin minuutin kuluttua hän oli niistä muodostanut seuraavan lausuman: »Kellotorni enemmän arvoinen. Pyydettävä kaksisataatuhatta frangia lisää.« — Kas niin! — huudahti reporteri tyytyväisesti. — Kala on purrut syöttiä! — Hän kirjoitti salakirjoituksella seuraavan lausuman: »Jos puoli siitä riittää niin määrätkää kohtaus Brysselissä. Vastaan siihen.« Sen tehtyään hän kirjoitti saman lausuman salakirjoituksella kymmenkunnalle paperiliuskalle, jotka hän pani eri kirjekuoriin. Kirjeet hän osoitti kaikille Belgian pääkaupungissa ilmestyville lehdille. Kolmen päivän perästä oli vastaus kuten ensi kerrallakin Parisin Kaiussa. Se kuului: »Lauantaina kello yksi Metropolen terassilla. Ostajan kädessä Kansan Lehti.« Hra Tapinois naurahti hiljaa mielihyvystä. Samana iltana hän lähetti samoille Brysselin lehdille kirjainjonon, jonka sisällys oli seuraava: »Hyvä. Keltainen auto. Mukana tulkki ja eräs ystäväni, joka nostaa minun rahani.»

Kaikesta tästä Paimpol ei tiennyt mitään. Mutta hänen epäluulonsa oli herännyt niiden lukuisten keskustelujen johdosta, joita hän oli nähnyt hra Tapinois'n pitävän Jeanjeannot'n ja Grivollet'n kanssa. Myöskin Le Huppé, joka keksi tuhansia tekosyitä käydäkseen Blérot'n katoksessa, oli yllättänyt reporterin ja molemmat ilmailijat matalaläänisessä keskus-

telussa syrjässä työmiehistä. Jotakin erikoista oli tekeillä ja se sai poliisin ja hänen ystävänsä levottomaksi. Oli tullut perjantai sillä viikolla, jolla hra Tapinois oli lähettänyt viimeisen ilmoituksensa Brysseliin. Poliisi ja Le Huppé huomasivat, että Jeanjeannota ja Grivolleta ei näkynyt aamulla Villacoublayssa. Paimpolin mieleen johtui, että hän oli eilen illalla kuullut Jeanjeannot'n sanovan reporterille heidän lähtiessään. — Asia on helppo, minä käyn hakemassa isäntäni auton. — Huoli kasvoi yhä, kun päivällishetken tullessa kumpikaan ystäväistä ei tullut rva Miranden ravintolaan, kuten heidän tapansa aina oli. Olisikohan Jeanjeannot pötkinyt tiehensä? Joka tapauksessa hra Tapinois oli paikallaan pöydän ääressä, vaikkakaan ei aterioinut. Paimpol opettajineen istahti syömään, mutta ruoka ei tahtonut heille maittaa. Sinä päivänä näytti kaikilla Ilmailijain Ravintolan ruokavierailta olevan kiire: tuskin oli tunti kulunut kun ruokasali oli jälleen vain Paimpolin ja hra Tapinois'n hallussa. Le Huppékin oli poistunut neuvomaan erästä uutta oppilastaan. Hra Tapinois ei ollut vielääkään syönyt. Kun hän näytti haluavan olla rauhassa, poliisi ei uskaltanut ryhtyä puheisiin hänen kanssaan, mutta hänessä saattoi havaita pieniä kärsimättömyyden merkkejä. — Olisikohan Jeanjeannot petkuttanut Tapinoistakin — ajatteli poliisi itsekseen. Samassa automobiili, jossa Jeanjeannot ja Grivollet olivat, pysähtyi ravintolan eteen. Paimpolin levottomuus palasi uudelleen, kun hra Tapinois pyysi Miranden valmistamaan heille aterian pienen ruokasalin vieressä olevaan huoneeseen. Vähääkään välittämättä Paimpolista reporteri tovereineen sulkeutui heti sinne. — Nuo herrat tahtovat olla yksin, — mutisi poliisi hampaittensa välitse. — Saammepa nähdä. — Hän lopetti syöntinsä ja oli lähtevinään ulos. Mutta käyttäen hyväkseen hetkeä, jolloin salissa ei ollut ketään hän hiipi takaisin ja pujahti toisesta ovesta puutarhaan. Hän tiesi paikan, josta hän saattoi pitää silmällä huoneessa olojoita. Muuan entinen ruokasäiliö oli jaettu väliseinällä kahtia, ja salin puoleinen osa oli se huone, jossa hra Tapinois tovereineen nyt oli. Jäljelle jäänyt osa oli edelleen säiliönä ja sen valaisemiseksi oli väliseinän yläosaan jätetty pyöreä aukko, jossa oli lasi. Paimpol pujahti säiliöön, josta saattoi nähdä mitä huoneessa tapahtui. Hän vieritti tyhjän tynnyrin väliseinän viereen ja kapusi sen päälle tirkistääkseen ikkuna-aukosta. Se oli vaikea tehtävä, sillä tynnyri oli matala ja Paimpol itse oli myös matala. Noustessaan varpailleen hän ylti parahiksi niin korkealle aukkoon, että saattoi nähdä yläosan huoneesta olevista henkilöistä. Mutta hän ei voinut erottaa sanaakaan siitä, mitä sisälläolijat puhuivat. Kuului ainoastaan epäselvää ääntä. Paimpol huomasi, että hra Tapinois puhui enimmäin ja hänen sanottavansa mahtoi olla erikoisen tärkeätä, koska toiset kuuntelivat häntä suurella tarkkaavaisuudella. Kuitenkaan keskustelu ei ollut aina vakava. Silloin tällöin nuo kolme ystävästä purskahtivat nauruun. — He tekevät minusta pilkkaa! — mutisi poliisi äkkiä itsekseen. Grivollet oli pullistanut poskensa, kohottanut hartiansa ja levittänyt kätensä matkien lihavaa miestä. Sitten hän sanoi jotakin, joka näytti suuresti huvittavan toisia. Paimpol raivosi itsekseen. Hän alkoi tuntea pistoksia jaloissaan, niin että hänen täytyi lepuuttaakseen varpaitaan jälleen laskeutua alemmas muutamaksi minuutiksi. Kun hän jäl-

leen kohottausi, hän näki, että sisälläolijat olivat jo lopettaneet ateriansa. Grivollet meni nurkkaan, jossa riippui suuret vuohennahkaturkit, joihin hän ja Jeanjeannot automobiilillä tullessaan olivat pukeutuneet. Grivollet kopeloi turkkinsa sisätaskua ja veti sieltä käärön, jonka hän juhlallisesti ojensi hra Tapinois'lle. Reportteri kääntyi selin ikkunaan ja alkoi tarkkaavaisesti katsella auki purkamaansa kääröä. — Totta totisesti! — virkkoi Paimpol itseksensä, joka paikaltaan näki vain käärön nurjan puolen. — Sehän on kuin taulu! . . . — Samassa hra Tapinois kääntyi ja Paimpol näki nyt toisen puolen avatusta kääröstä, jota reportteri edelleen piti käsissään. Ja Paimpol tunki sen olevan **Kello tornin!**

Näky vaikutti niin valtavasti poliisiin, että hän oli siustua alas tynnyriltä. Nyt hän tiesi tarpeeksi! Hän pakeni puutarhan kautta.

Se tapahtui hyvään aikaan. Hra Tapinois oli kuullut epäilyttävää kolinaa väliseinän takaa, hänen katseensa oli osunut luokkuun ja heti oli hänen mieleensä johtunut ajatus, että joku oli voinut heitä kunnella. Mutta poliisi oli jo kerinnyt sinä aikana häviämään, joka Tapinois'lla meni kiertäessään puutarhan kautta säiliöön. Luukun alla oleva tynnyri todisti kuitenkin, että joku oli asettanut sen siihen päästäkseen näkemään luukusta seinän toiselle puolel. Hra Tapinois oli varma, että poliisi oli tämänkin teon tekijä. — Hyvät ystävät, — virkkoi hän Jeanjeannot'lle ja Grivollet'ille, jotka olivat tulleet hänen jäljessään, — jos tahdomme keritä ilman vastuksia päämääräämme, ei ole enää hetkeäkään hukattavissa. Koska auto on täällä, lähtekäämme heti. Jeanjeannot pistäytyi sisälle, jossa viipyi vain minuutin verran. Mutta hra Tapinois mutisi itseksensä: Kunhan vain ei liene ollut varomaton hyvästellessään Madeleinea!

Paimpol kiiruhti Chavillen asemalle, päästäkseen junalla Pariisiin tutkintotuomarin puheille. Mutta juuri kun hän kerkesi asemalle juna meni hänen nenänsä sivuitse. Seuraava lähti vasta tunnin kuluttua. Kun onneton poliisi sitten monien mutkien ja hankaluuksien jälkeen pääsi oikeuspalatsille ja kapusi erilaisia portaita tutkintotuomarinsa työhuoneeseen, niin hän oli aivan hengästyksissään. — Mitä nyt, Paimpol, mitä on tapahtunut? — kysyi tuomari levottomasti nähdessään hänen kiihityksensä. Poliisi, joka ei heti saattanut puhua, nosti molemmat käntensä taivasta kohti tehdäkseen tiettäväksi, että hän toi yllättävän uutisen. Sitten hän läähätyksensä lomassa katkonaisella äänellä sai soperretuksi: — Minä olen löytänyt **Kello tornin!** — Se ei voi olla mahdollista! — On kuin onkin, — sanoi poliisi, jonka hengitys vähitellen alkoi kulkea säännöllisesti. Ja Paimpol kertoi kohtauksen, jonka hän oli nähnyt rva Miranden ruokasäiliöstä. — Minä en voi sanoa, mikä osuus hra Tapinois'lla on tässä jutussa, — Paimpol jatkoi. — Pysyn vain siinä, mitä olen nähnyt. Reportteri tuntee varkaat eikä ilmianna heitä. Sen nojalla voi sanoa, että hän tavallaan on heidän rikostoverinsa ja että ehdottamani toimenpite hänen suhteensa on oikeutettu. — Paimpolin perustelut olivat todennäköiset, se täytyi tuomarin myöntää. Mutta hän arveli, että reportteri oli antautunut leikkiin säilyttääkseen kunnian ilmisaannista vain lehdelleen. — Pelkään, että menette väitteissänne liian pitkälle, — sanoi tuomari kärsimättömyydestä kuohuvalle poliisille hetken mietittyään. — Hra Tapinois ansaitsee kuitenkin joka tapauksessa läksytyksen ja sen hän

saa. Tässä on kaksi vangitsemismääräystä Jeanjeannot'n ja Grivollet'n nimellä. Vangitessanne heidät saatte myöskin haltuunne heidän hallussaan olevan Kellotornin. Huomisiin iltalehtiin voitte laatia kertomuksen varkaitten vangitsemisesta ja heidän saaliinsa haltuunottamisesta, jos nimittäin olette saanut tehtävänne suoritetuksi. Siten on tuo sanomalehtimies saanut pitkän nenän. Siinä on hänelle riittävä rangaistus ja teille loistava korvaus! — Paimpol ymmärsi, että hänen oli seurattava esimiehensä neuvoa, joka oikeastaan oli käsky. Hän otti siis vangitsemismääräykset, tervehti ja poistui nopeasti.

Puoli tuntia myöhemmin saapui Villacoublayn kentälle automobiili, jossa oli Paimpol ja kaksi etsivää. Kentällä vallitsi parhaillaan suuri hämminki: sinne oli saapunut ulkomaalaisia upseereita, jotka halusivat nähdä eri koneitten lentoja ja tutustua niiden ominaisuuksiin. Kaikissa katoksissa vallitsi touhu paitsi yhdessä: se oli Blérot'n. Jeanjeannota ja Grivolleta ei ollut näkynytkään Villacoublayssa eivätkä heidän mekaanikkonsa tienneet kertoa mitään syytä heidän poissaoloonsa. Tämä ei kuitenkaan ollut nyt herättänyt sitä kummastusta, joka toisenlaisena aikana olisi ollut aivan luonnollinen. Kaikki olivat nyt niin kiintyneet omaan touhuunsa. Silloin alkoi salaman nopeudella levitä huhu, että hra Arthur olikin itse asiassa etsivä poliisi ja että kaksi hänen miehistään oli saapunut Blérot'n katokseen vangitakseen nuo molemmat ilmailijat. Riemuiten menestyksestään Paimpol oli todellakin ilmaissut oikean toimensa ja tehtävänsä, sanomatta kuitenkaan tarkemmin syitä, joiden vuoksi vangitseminen oli tehtävä. Yleinen hämmästyksesi keskeytti kaikki lentokokeet. Mitä? Oliko todellakin tuo vakava ja lempeä Jeanjeannot ja iloinen Grivollet tavallisia lurjuksia? Useat näiden tovereista uskoivat jonkun ikävän erehdyksen tapahtuneen, vaikkakin ilmailijoiden äkillinen katoaminen ei todellakaan todistanut heidän hyväkseen. Kuitenkin kaikki tunsivat salaista mielihyvää, kun Paimpol nähdessään lintujensa olevan tiessään, alkoi raivota ja pitää pahaa ääntä. Poliisin harmi oli niin suuri, ettei hän nähnyt Le Huppén merkkejä, joka seisoi syrjempänä ja viittoili. Vihdoin hän huomasi ja meni ilmailijan luo. — Taitamaton! — sanoi Le Huppé kun he olivat kahden. — Nyt hälyytätte koko kentän, niin että Jeanjeannot ja Grivollet, jotka kenties ovat vain satunnaisesti poissa, saavat tiedon asiasta. Silloin he todella luikkivat tiehensä. No, omapa on asianne! Mutta minusta olisi hauska tietää, miten olette saaneet varmuuden, että Jeanjeannot ja Grivollet ovat hra Carcelin murhaajia. — Kai tunnette varastetun Kellotornin jutun? — kysyi Paimpol. — Le Huppé katsoi Paimpolia omituisen näköisenä. — Kyllä, — vastasi hän vihdoin, — tunnen kuten kaikki muutkin. — No niin, ainakin toinen heistä on Kellotornin varas, — sanoi Paimpol! — Minulla on todistuksia, ja sen tähden aion vangita heidät. — Le Huppé oli aivan hämmäntynyt. — Kummastuttaako se teitä? — kysyi Paimpol röyhistäen rintaansa. — Ukko Carcelilla oli tieto varkaista. — Te teette pilaa! — huudahti ilmailija säpsähtäen. — En lainkaan, ystäväni. Kun te ja minä lähdimme seuraamaan Sanansaattajan kilpailun tarjoamia jälkiä ja otaksuimme vanhuksen murhatuksi sen vuoksi, jouduimme harhaan. Hänet murhattiin sillä hetkellä kun hän aikoi ilmiantaa varkaan ja juuri sen takia. — Kuullessaan nämä sanat Le Huppé

purskahti nauramaan. — Tämähän on hassu juttu. Miten voi kuvitella minun entisen isäntäni välittävän Kellotornista?... Tuskin hän on koskaan tiennyt, että sellainen taulu on olemassakaan! Olisi saatu varastaa vaikka Notre-Damen tornit sen häntä liikuttamatta. Ukko raiska ei välittänyt mistään koko maailmassa, paitsi kauppa-asioistaan ja kilpatehtävistään. Todellakin tämä on hassua! — Paimpolia harmittivat hänen toverinsa pilapuheet ja hän alkoi epäillä hra Tapinois'n juonia olevan tässä. Hän keskeytti puhelunsa ja kiiruhti autoonsa käskien ajaa Velizyyn rva Miranden ravintolaan. Jättäen molemmat toverinsa autoon hän astui ravintolaan. Madeleine oli yksinään ruokasalissa kattamassa illallispöytää. — Tämähän käy mainiosti, — ajatteli poliisi. Hän astui lähemmäs ja tervehti. — Hyvää iltaa hra Arthur, — vastasi tyttö, — Joko tulette illalliselle? — En syö illallista tänään — sanoi poliisi. — Minä tulen erään asian takia, josta pyydän saada puhua kanssanne. — Poliisin ääni oli niin omituinen, että tyttö nosti häneen hämmästyneen katseen. — Suokaa anteeksi neiti, että rohkenen puhua näin, mutta tilanne velvoittaa minua siihen. Minä tiedän että tunnette mielenkiintoa hra Jeanjeannota kohtaan. Ystäväänne uhkaa suuri vaara. Älkää kysykö, mikä se on tai mistä minä sen tiedän. Voin vain sanoa, että on välttämätöntä, että minä voin heti varoittaa häntä. — Mitä tehdä! — huudahti tyttö aivan hämmentyneenä. — Hän lähti Brysseliin hra Grivollet'n ja Tapinois'n kanssa. — Tiedättekö missä heidät voisi siellä tavata? — kysyi Paimpol näennäisesti tyyneenä. — Ikävä kyllä, en. Hra Jeanjeannot lähti niin äkkiä, ettei hän kerinnyt sanoa minulle enempää. — Sepä on todellakin ikävää! — huudahti poliisi äänellä, jonka valitteleva sävy ei suinkaan ollut teeskennelty. Hän oli nyt kuitenkin saanut tietää pääasian eikä hän halunnut viivyttellä. Ennenkuin neitonon toipui hämmästyksestään, oli poliisi jo hyvästi sanomatta livahtanut tiehensä. Auton kiidättaessä häntä kohti Parisia Paimpol mietiskeli. Nyt oli saatava tutkintotuomarilta paperit, joiden nojalla saattoi pyytää apua Belgian poliisilta ja sitten matkustettava suoraa päätä Brysseliin. Siellä olisi helppo tehtävä tutkia hotellit ja napata kiinni saalis. Mutta Paimpolin vastoinkäymiset eivät vielä olleet lopussa. Kun hän saapui tutkintotuomarin asuntoon, hän sai kuulla, että tämä oli heti syötyään lähtenyt jonnekin. Turhaan poliisi tiedusteli ja etsi häntä kaikista paikoista, missä arveli hänen voivan olla. Väsyneenä, pää polttavana ja vatsa tyhjänä Paimpol vihdoin puoliyön tullessa päätti mennä maata. Huomenna hän saattoi vielä järjestää asian. Aamujunalla pääsi Brysseliin ennen puoltapäivää ja ehkä Belgian poliisi, jolle hän sähköiteitse oli ilmoittanut noiden kolmen pakolaisen tuntomerkit ja heidän autonsa keltaisen värin, oli jo saanut heidät käsiinsä. Tässä lohdullisessa ajatuksessa hän nukahti.

Samaan aikaan Velizyssä Madeleine äitineen mietiskeli levottomana, mikä vaara mahtoi uhata heidän rakasta Jeanjeannotaan. Ruokavieraat eivät olleet hienotuntoisuudessaan heille kertoneet niistä merkillisistä uutisista, jotka päivällä liikkuiivat lentokentällä. Ainoa, joka olisi ollut kyllin röyhkeä ilmoittamaan ikävyyksiä näille kahdelle naiselle, oli poissa. Se oli Le Huppé. Hänkin oli heti Paimpolin lähdettyä mennyt Pariisiin.

VII.

Métropole-ravintola on Brysselin hienoimpia. Erittäin komea on sen terassi, joka on kolmenkymmenen metrin pituinen ja jossa huolimatta kymmenistä pöytäriveistä on vielä tarpeeksi tilaa kävelijöille. Ravintolaa käyttävä yleisö lukeutuu enimmäkseen hienoon maailmaan. Sen vuoksi ravintolapalvelijat hiukan kummastellen näkivät eräänä päivänä sinne saapuvan henkilön, jonka ulkomuoto oli suuressa ristiriidassa ympäristön kanssa. Se oli pienikokoinen ja ränstyneen näköinen pitkäpartainen ukko, suuret silmälasit kyömynenän päällä. Hän istuutui ulommaiseen pöytäriiviin ja otti taskustaan pitkävartisen savipiipun, jonka sulloi täyteen karkeata tupakkaa. Sitten hän tilasi olutseidelin ja alkoi polttaa piippuaan, näyttäen vajoavan syvään mietiskelyyn. Mutta jos joku olisi tarkemmin katsellut ukkoa, olisi hän pian huomannut, että niin pian kuin jonkun automobiiliin törähdys kuului, tämän silmiin syttyi outo vilkkaus ja katse etsi jotakin niiden ajopelien joukosta, joita virtana kulki kadulla.

Keltainen auto pysähtyi katukäytävän reunaan miltei hänen eteensä. Autossa oli kolme henkeä, joista kaksi oli puettu vuohennahkaturkkeihin. Nämä jäivät istumaan, jotavastoin kolmas, joka oli puettu hienoon matkavaippaan ja lippalakkiin, laskeutui autosta. Hän otti taskustaan sanomalehden ja piti sitä kädessään niin että nimi oli näkyvässä. Se oli *K a n s a n L e h t i!* Ukko terassilla katseli tarkkaavaisesti tulijaa, joka puolestaan katseli ympärilleen. Äkisti ukko nousi ja kulki verkalleen tulijan ohitse kuiskaten hänelle päätään kääntämättä: — Seuratkaa minua! — Mutta matkailija — hra Tapinois, — kuten lukija on kai arvannut — ei liikahtanutkaan. Se olisi ollut virhe hänen näyteltävässä osassaan. Hänhän oli englantilainen, jolla oli tulkki mukana, koska hän ei puhunut eikä ymmärtänyt ranskaa. Ukko huomasi, ettei vieras ollut häntä ymmärtänyt. Hän palasi hra Tapinois'n luo ja teki viittauksella tarkoituksensa selväksi. Tällä kertaa englantilainen nyökkäsi päällään merkiksi. Hän antoi vanhuksen mennä jonkun matkaa ja nousi itse autoonsa. — Ajakaa verkalleen, — hän sanoi ohjaajalle, joka oli Jeanjeannot. — Ja te, Grivollet, älkää unohtako, että olette miljoonamiehen sihteeri ja tulkki. — Yes, sir! — virkkoi ilmailija nauraan.

Auto oli jo jättänyt valtakadut ja saapui laitakaupungille, jonka talot kävivät yhä kurjemmiksi ja matalammiksi. Vihdoin edelläkulkeva vanhus pysähtyi, osoitti kädellään salaisesti erästä taloa ja meni nopeasti sisälle. Se oli viheliäinen hökkeli, joka paremmin muistutti vanhaa kaappia kuin taloa. Kun hra Tapinois, Jeanjeannot ja Grivollet astuivat sisään he huomasivat sisäpuolen samanlaiseksi kuin ulkoasunkin. Siellä vallitsi kuvamaton epäjärjestys ja sisäänkäytävä oli täynnä merkillisiä vanhanaikuisia esineitä, jotka olisivat suuresti hämmästyttäneet tulijoita, ellei ovella olisi ollut kirjoitus: «Jacob van Flip, Antikvaari. Tauluja ja Taide-esineitä.» Vielä pahempi sekamelska vanhaa tavaraa ja aseita oli siinä huoneessa, johon vanhus kuljetti tulijat, suljettuaan katuoven huolellisesti. Jeanjeannot lähestyi nyt muinaiskalujen kauppiasta. — Hyvä herra, — hän sanoi. — Me olemme täällä asian tähden, jonka tiedätte ja sen puolesta, jonka tunnette. — Ah! — virkkoi ukko. — Tuo tuossa, — jatkoi ilmailija osoittaen

Tapinois'ta, joka seiso i jäykkänä kuin aito englantilainen, — hän on se ostaja, josta on ollut puhe, ja tuossa on hänen sihteerinsä joka samalla on tulkkina, kuten on sovittu. — Mitään vastaamatta antikvaari tarkasti terävin silmäyksin vuorotellen kutakin vierastaan. Oliko hän äkkiä alkanut epäillä? Oli hetkinen tuskallista vaihtiloa. Sitten sanoi antikvaari: — onko teillä rahat mukanne? — Money! — virkkoi valetulkki totisena, käyttäen hyväkseen taitoa englanninkielessä, jonka hän oli saanut maailmaa kierrellessään silmäkääntäjänä. — All right, — virkkoi reportteri ja otti tyyneesti takintaskusta esiin tukun shekkejä Brysselin suurimpiin pankkeihin. Hän antoi ne Grivollet'lle, joka vuorostaan näytti niitä vanhukselle. Tämä tutki huolellisesti niiden oikean laadun ja huomasi, että tämä englantilainen saattoi käteisellä suorittaa paljon suuremman summan kuin Kellotornin sovittu hinta. Hänen kasvonsa kirkastuivat. — Olkaa hyvä ja odottakaa, — sanoi hän. — Minä haen sen. — Älkää vielä, — sanoi Jeanjeannot pysähdyttäen hänet ja vieden hänet syrjään. — Minulla on ensin pieni asia järjestettävä kanssanne. Ystäväni, jonka puolesta minä tulen, tahtoo saada takaisin ne kirjeet, jotka hän on teille kirjoittanut ennenkuin asia on lopullisesti päätetty. — Ei ole vaaraa vanhasta van Flipistä. — Tuskinpa onkaan, sanoi Jeanjeannot, joka ei tahtonut suuttua. — Ystäväni tietää, että niin kauan kuin te elätte, hän voi nukkua rauhassa. Mutta jos oletetaan, että kuolette, voi asia kääntyä hänelle pahaksi. Perillisenne löytävät nuo kirjeet ja koettavat saada niistä hyötyä kiristämällä hyvät rahat niiden kirjoittajalta. — He, he, — irvisteli antikvaari, joka kenties oli jo ajatellut tätä kiristystä omaksi hyväkseen. — Kirjeiden hakemiseen menee aikaa ja se on ikävää. — Tarkoitatte, että aikanne on kallis, — virkkoi ilmailija. Hän osoitti päänliikkeellä hra Tapinois'ta ja jatkoi: — Menkää vain, teille suoritetaan runsas korvaus ajastanne. — Kuinka suuri? — kysyi van Flip, joka ei luottanut epämääräisiin lupauksiin. — Kymmentuhatta frangia. — Hetikö? — Kyllä, jos annatte minulle kirjeet. Tässä ovat rahat. — Jeanjeannot otti esille setelitukun. Vanhus virkkoi tyytyväisesti irvistäen: — Hyvä on. — Olkaa hyvä ja odottakaa, palaan aivan pian. — Hän lähti ja askelten kuultiin etäytyvän. Toverukset saattoivat nyt hiljaa puhella. — Hyvin toimittu, Jeanjeannot, — sanoi reportteri, joka oli huomaamattomasti seurannut nuoren miehen keskustelua antikvaarin kanssa. — Nyt on teidän vuoronne, Grivollet. Hiljaa, hän tulee! — Van Flip tuli kantaen kainalossaan kokoonkäärittyä kangasta, ja toisessa kädessä kirjennippua. Kun hän tuli näkyviin, reportteri lausui muutamia englantilaisia sanoja Grivollet'lle. — Herra van Flip, — sanoi tämä vanhukselle, — isäntäni haluaa katsella rauhassa taulua, jonka hän aikoo ostaa. — Sitä hän saa tehdä melin määrin, — hyväksyi van Flip. Hän cjensi kääron Grivollet'lle joka levitti sen auki ja antoi hra Tapinois'lle. Ilon välähdys leimahti reportterin silmistä hänen nähdessään edessään todellakin oikean kuuluisan Kellotornin. Tosin se oli hiukan kärsinyt varkaan menettelystä: tämä näet oli saadakseen sen nopeammin ja mukavammin kuljetetuksi leikannut sen irti kehyksistä. Mutta semmoisenaankin oli se säilyttänyt sen hiljaisen, syvän runollisuuden ja alakuloisen viehätyksen, joka on sen pääominaisuus. Hra Tapinois oli lähestynyt ikkunaa katsellakseen taulua paremmassa valaistuksessa ja Grivollet oli asettunut hänen eteensä selin

van Flipiin, niin ettei tämä voinut nähdä Kello tornia. Vanhuksen huomio olikin muuten kiintynyt kaupantekoon Jeanjeannot'n kanssa. Hän antoi hänelle kirjepinkan ja sai vastineeksi setelitukun, jota hän mielihyvystä väristen silitteli koukkuisilla sormillaan. Sitten hän kääntyi reportterin puoleen. Grivollet oli jo vetäätynyt kauemmaksi reporterista, joka yhä seisoj katsellen taulua. Hänen kasvonsa eivät enää olleet tyytyväiset ja otsa oli rypyssä. — No niin, — sanoi van Flip hiukan levottomana. — Teemmekö kaupan? — Se riippuu teistä, — vastasi Grivollet. — Minun isäntäni ei voi enää hyväksyä niitä ehtoja, jotka olette asettanut. — Mitä? — säpsähti ukko, joka ei osannut odottaa tinkimistä. Täytyy olla järkevä, jatkoj tulkki. — Te tarjositte taulun ilmoittamatta, että sitä on leikely. Kun se kehystetään uudelleen, täytyy sen kokoa pienentää. — Te teette pilkkaa! — huudahti antikvaari. — Oh, minä en ymmärrä mitään tauluista, — sanoi Grivollet. — Minä käännän vain teille, mitä isäntäni tahtoo teille sanoa, siinä kaikki. — Sovittu hinta oli puolitoista miljonaa, — sanoi lujasti ukko. — Sen minä tahdon. — Miettikää, — kehoitti Grivollet. — Tulemme huomenna uudestaan. — Se on turhaa. Joko puolitoista miljonaa tai ei mitään. — Grivollet kääntyi reportteriin kuin tulkitakseen van Flipin sanat, mutta samassa kuului kolme koputusta katuovelle ja tuima ääni huusi käskevästi: — Avatkaa ovi, Kuninkaan nimessä!

— — — — —

Seuraavan päivän aamuna ilmestyvä Parisin Kaiku, joka oli Päivän Uutisten kilpailija, sisälsi huomiota herättävän kertomuksen otsakkeella: «Kello torni palaa takaisin Louvren Museoon.»

«Tänä yönä saapui Brysselistä hämmästyttävä uutinen, juuri kun lehtemme oli painokunnossa. Koska meidän huolemme on aina ollut, että lukijamme saisivat ensimmäisinä uutiset Ranskasta ja ulkomailta, keskeytimme painattamisen ja laadimme uudestaan sen sivun, jolla tämä uutisemme on. Pysähdyksestä huolimatta onnistuimme kuitenkin saamaan lehtemme ilmestymään määräaikana. Arvelemme, että lukijamme ovat meille kiitolliset siitä että ennen muita olemme voineet täten heidän tietoonsa saattaa, että Kello torni, joka kahdeksan kuukautta on ollut kadoksissa, palautetaan nyt jälleen entiselle paikalleen valtion taulukokoelmassa. Kellotornin juttuun liittyy todennäköisesti eräs rikoskin, ja juuri rikoksentekijäin etsintä saattoi etsivän poliisin taulunkin jäljille. Kerromme nyt järjestyksessä tämän merkillisen ja jännittävän jutun vaiheet.»

Sitten kirjoittaja muistutti lukijoille hra Carcelin kuoleman, josta lehti oli aikoinaan kertonut. Tätä kuolemantapausta ympäröivä hämähäikkäisyys oli herättänyt Etsivänosaston huomiota ja brigadier Paimpol, mainehikkaimpia etsiviä, oli ottanut tehtäväkseen tutkimuksen. Sitten kerrottiin setä Oidipuksesta, Sfinksistä ja Sanansaattajan kilpailusta. Kerrottiin miten Paimpol vakoili Jeanjeannota Villacoublayn kentällä ja miten epäilykset ilmailijan syyllisyydestä setä Oidipuksen murhaan osoittautuivat yhä todennäköisemmiksi. «Hän oli alkanut epäillä, että Jeanjeannot oli väärä nimi, ja sai nerokkaan ajatuksen mennä tutkimaan papereita, jotka Jeanjeannot oli jättänyt ilmailuklubiin saadakseen ilmailijan valtakir-

jansa. Ensimmäisessä paperissa, joka sattui hänen eteensä oli nimi, jota hän vähimmin osasi odottaa: Jean Carcel. Ilmailijan nimi oli sama kuin murhatun kaupanvälittäjän! Mikä hämmästyttävä keksintö! Mitään varsinaisia todistuksia ei vielä ollut. Mutta Paimpol huomasi, että Jeanjeannot ja eräs Grivollet niminen ilmailija pitivät epäilyttäviä neuvotteluita erään sanomalehtimiehen kanssa, jonka nimeä emme mainitse ja joka on pahalla tavalla sekaantunut tähän juttuun.« Lehti kuvasi sitten kohtauksen rva Miranden ravintolassa, jossa Paimpol näki Kello tornin toverusten käsissä. Silloin poliisin mieleen johtui hra Carcelin luota löydetty kirje, jossa tämä ilmoitti tuntevansa varkaan ja lupasi ilmoittaa hänet. Nyt olivat epäilykset varmistetut ja vangitseminen voi tapahtua laillisessa muodossa.« Lainaamme tähän kertomuksen siitä, mitä Paimpol suoritti Brysselissä.

«Belgian poliisi oli saanut brigadieri Paimpolilta sähköiteitse määräyksen ilmoittaa keskusasemalle kaikista keltaisista autoista, joita näkyi. Samassa kun Paimpol saapui keskusasemalle, eräs belgialainen etsivä ilmoitti telefonitse, että hän oli Métropole kahvilan edustalla huomannut keltaisen auton ja etsityitä muistuttavat henkilöt. Hän oli niitä seurannut van Flipin asunnolle, jonka hän tunsi entisistä varkausjutuista, joihin antikvaari oli sotkeutunut. Paimpol ja belgialainen Etsivänpoliisin päällikkö mukanaan parikymmentä poliisia ajoivat kahdella automobiililla hurjaa kyytiä antikvaarin asunnolle. Siellä piiritettiin talo ja Etsivänpoliisin päällikkö koputti oveen lausuen tavanmukaisen kehoituksen avaamaan. Sisäpuolelta ei kuulunut mitään. Ovi murrettiin auki ja poliisit syöksyivät sisälle. Ensimmäisestä huoneesta löydettiin Jeanjeannot ja Grivollet. Pian saapuivat nekin poliisit, jotka olivat tunkeutuneet sisään talon takaovesta. He toivat mukanaan van Flipin, joka kiljui surkeasti puristaen rintaansa vasten käärröä, jonka brigadieri Paimpol heti tunsi siksi, jonka hän oli nähnyt Velizyssä hra Carcelin veljenpojan käsissä. Nyt oli Kello torni löydetty! Nuoret miehet kytkettiin käsirautoihin ja vietiin vankilaan odottamaan, kunnes muodollisuudet heidän Ranskaan luovuttamista varten oli suoritettu. He joutuivat vastaamaan Kello tornin varkaudesta ja hyvin luultavasti sen kunnan kansalaisen murhasta, joka ei epäillyt luovuttaa oikeudelle oman sukunsa jäsentä. Mitä tuohon sanomalehtimieheen tulee, joka on ikävästi sekaantunut juttuun, on hän vielä vapaa. Lopettaessamme tämän kertomuksemme suljemme tämän jutun ansiokkaan sankarin brigadieri Paimpolin esimiesten suosioon ja huomioon ja lausumme, että hänellä on oikeus luottaa kaikkien taiteen ystäväin kiitollisuuteen.»

Mutta Parisin Kaiku ei kertonut tavasta, jolla hra Tapinois esiintyi Paimpolille van Flipin luona. Kun Paimpol ja Etsivänpoliisin päällikkö olivat jääneet kahden taloon sitä tutkiakseen, astui reporteri, joka oli ollut piilossa huoneen pimeimmässä nurkassa suuren kaapin vieressä, heidän eteensä ja lausui: — Toivotan onnea! — Siinä on vielä yksi! — huudahti Paimpol kättyisesti. — Häneen ei saa koskea. Mutta... — Mutta mitä? Ettekö ole tyytyväinen työhönne? — kysyi reporteri. — Jos olisi ollut minun vallassani, olisi työni ollut täydellisempi. — Minä tiedän sen, — sanoi hra Tapinois hämmästyttäen taaskin poliisin tarkalla

tiedollaan. — Minä ehkä sanon myöhemmin teille yhtä ja toista. Nyt, hyvät herrat, toivotan teille hyvää vointia. — Hän tervehti sirosti ja poistui huoneesta. Kun reportteri oli astumaisillaan käytävästä kadulle, törmäsi hän niin voimakkaasti yhteen kirjeenkantajan kanssa, joka aikoi sisälle, että tältä lensi kädessä oleva kirje kadoksiin. Reportteri näki sen kyllä. Se oli luiskahtanut muutaman huonekalun alle, ollen miltei piilossa. Reportteri oli auttavinaan kirjeenkantajaa etsimisessä, otti nopeasti kirjeen ja pisti sen taskuunsa. Hän kerkesi nähdä että se tuli Ranskasta ja että sen päällekirjoituksen käsiala muistutti suuresti sitä käsialaa, joka oli antikvaarilta ostetuissa kirjeissä. — Maksoin niistä tarpeeksi suuren hinnan, — hän ajatteli, — että saan tämän yhden kaupanpäälliseksi. — Sitten hän poistui nopeasti. Käännyttyään toiselle kadulle hän avasi kirjeen ja luki. Siinä oli vain yksi sana: «Varuillaan!» — Oho, — ajatteli reportteri. — Onpa Le Huppélla ollut kiire, koska ei ole ollut aikaa salakirjoituksen käyttämiseen!

Hra Tapinois ja Paimpol matkustivat samalla junalla Pariisiin. Pariisiin tultua hra Tapinois lähti rauhallisesti kotiinsa, jotavastoin Paimpol juoksi Parisin Kaiun toimitukseen, eikä mennyt vuoteeseensa, ennenkuin näki ilmestyvän ensimmäisen kappaleen lehteä, joka kuuluttaisi koko Ranskalle ja sitten koko maailmalle hänen, Paimpolin, virallisen poliisin edustajan voittoa ja reportterin häviötä.

Tämän voiton ensimmäinen vaikutus oli, että rva Mirande tyttäreineen vaipui suureen suruun. Tuo nuori mies, joka oli tehnyt heille niin suuria palveluksia ja jota he niin hellästi olivat rakastaneet häntä enempää tuntematta, oli siis sama poika, jota he ennen olivat rakastaneet kuin poikaa ja veljeä ja jota he monien vuosien kuluessa olivat ikävoineet. Ja nyt oli tuosta pikku Jeanista ja hyvästä Jeanjeannotista tullut varas ja kenties murhamies! Tosiasiat ja yksityiskohtainen kertomus todistivat sen niin selvästi, että tuskin oli mahdollista epäillä. Varsinkin Madeleinelle oli isku hirmuinen, sillä jo kauan oli Jeanjeannot ollut hänen nuorien haaveittensa esine. Myöskin lentokentällä oli tyrmistys yleinen. Siitä myötätunnosta huolimatta, jota Jeanjeannot ja Grivollet siellä nauttivat, täytyi yleisen mielipiteen taipua näennäisyyden mukaan. Kukapa olisi uskonut, että Paimpol ja tuo sanomalehtimies, jonka nimeä ei oltu mainittu, vaan jonka kaikki arvasivat hra Tapinoisiksi, tulivat lentokentälle etsimään K e l l o t o r n i n varasta. Oli yksi, joka sen oli tiennyt. Se oli Le Huppé. Nyt hän kehuskeli julkisesti jo kauan olleensa selvillä näistä juonista. — Mutta viimeinen sana ei vielä ole sanottu tässä asiassa, — hän sanoi. — Jos minä olisin hra Tapinois'n sijassa, en totisesti olisi rauhallinen.

VIII.

Villacoublayn kentällä ei odotettu hra Tapinois'n ilmestyvän sinne niin musertavan tappion jälkeen kuin minkä hän oli kärsinyt. Ja mitäpä varten hän olisi tullut, koska hänen opettajansakaan ei enää ollut siellä, eikä ollut enää mitään syytä ottaa lentourheilua asiaksi. Mutta kahden päivän kuluttua tuon kuuluisan Parisin Kaiun numeron ilmesty-

misestä nähtiin hra Tapinois'n lähestyvän katoksia, huolellisesti puettuna, kukka napinlävessä, hymyilevänä ja kohteliaana kuin aina. Le Huppé murisi äkäisesti itsekseen jotakin, mutta se ei estänyt häntä pyrkimästä reportteria kohden ystävällisesti hymyillen ja käsi ojennettuna. Hra Tapinois ei kuitenkaan ollut näkevinään tätä liikettä. Samassa hetkessä kaikki lentokentällä olijat ympäröivät tulijan tehden tuhansia kysymyksiä ja kukin koettaen vetää hänet puoleensa. Le Huppé joutui erotetuksi reportterista ja vasta jonkun ajan kuluttua hän saattoi virkkaa tälle: — He, he, paksu Paimpol on kunnostautunut! — Niin on, — vastasi hra Tapinois ilman kateuden värettäkään ilmeessä tai äänessä. — Ja minä olen tuottanut Päivän Uutisille kuluja kymmenen tuhatta frangia, joka on pantava minun Brysselin matkani laskuun. — Lempo soikoon! Silloin te myös olette saanut paljon aikaan! — Jonkun verran: sen vanhan antikvaarin luona, jossa Paimpol tuli minua häiritsemään, sain ostaa muutaman kallisarvoisen koelman salakirjoituksella kirjoitettuja kirjeitä. — Olivatko ne hyvinkin mieltäkiinnittäviä? — irvisteli Le Huppé, joka johti keskustelua. — Ovat, — vastasi hra Tapinois. — Saan niistä huomiota herättävän kirjoituksen lehteeni. — Onnittelten teitä, virkkoi Le Huppé. Ja tarjoan teille tilaisuuden toiseenkin kirjoitukseen, jos teillä on halua ja rohkeutta. Te tiedätte että aion tänään saavuttaa kaksinkertaisen ennätyksen: lennossa matkustajan kanssa sekä korkeudessa että kestävyudessa. Se on uusi ja rohkea yritys. Tarvitsen toverin, joka ei pelkää vaaranalaiseksi antautumista. Tahdotteko tulla mukaan niin pääsette niiden ilmailijoiden joukkoon, joista huomenna kaikki puhuvat. — Mielihyvällä, vastasi reportteri. — Tunnin kuluttua saapuu tänne Ilmailuklubin kontrollilautakunta ja minä lähdän sitten heti. — Panen vain ilmailupuvun ylleni ja sitten olen käytettävänä, hra Le Huppé. — Joukko hajaantui. Eräs tulkitsi yleisen mielialan virkahtamalla: — Tuo heiverö herrasmies on tosiaan uljas!

Tunnin päästä oli ilmailuklubin lautakunta paikoillaan odottamassa lähtöretkeä. He eivät olleet yksin. Suuri yleisöjoukko täytti kentän ja yhä lisää tulvi. Siinä oli urheilunharrastajia ja hienosti puetuita naisia, jotka tulvehtivassa auringonpaisteessa vaaleine pukuineen tekivät kentän iloisen näköiseksi. Tämä oli ilmailijoille kuin juhlapäivä. He puhdistivat katoksiaan ja konelintujaan saadakseen ne esiintymään edullisessa valossa. Paimpolkin oli tullut Villacoublayhin. Hän tahtoi nyt nauttia kaikesta saavuttamastaan kunniansta. Kulkien naama pyöreänä ja loistavana ja ylpeäryhtisenä pienillä jaloillaan joukosta joukkoon hän tunki kuin hän olisi ollut sotapäällikkö, joka loistavan voiton jälkeen kulkee taistelukentällä. Hän huomasi että monet kääntyivät häntä katsomaan ja kuis-kailivat keskenään. Ah, hän arvasi mitä he puhuivat.

Le Huppén kaksitaso oli jo keskellä kenttää. Sen ympärillä oli muutamia etuoikeutettuja, niiden joukossa Ilmailuklubin lautakunta. Le Huppé tarkasti yksityiskohtaisesti koneen joka osan komennellen mekaanikkoja, jotavastoin hra Tapinois, jolla ei ollut mitään tehtävää, veteli tyyneesti viimeisiä savuja sikaarista. Le Huppé ei luonut silmäystäkkään Paimpoliin. Hra Tapinois sitävastoin astui poliisin luo ja kuiskasi: Hra Paimpol, kun minä palaan tältä retkeltä, tapahtuu jotakin erikoista. — Reportterilla ei ollut aikaa puhella enempää. Le Huppé oli jo kiivennyt

koneeseen ja kehoitti matkustajaansa tulemaan. Lentoonlähtijät kiinnitettiin paikoilleen leveällä vyöhihnalla, joka yhdisti istujan istuimeen. Hetki oli juhlallinen. Nuo miehet aikoivat uskaltaa henkensä hennon laitteen varaan ja kohota sen avulla äärettömiin korkeuksiin, jossa ilma on niin ohutta, että sitä tuskin voi hengittää. Rohkeutta ei puuttunut kummaltakaan noista miehistä: he olivat tyyniä ja varmoja. Eräs mekaanikko antoi nyt potkurille vauhdin: se alkoi pyöriä ja koko kaksitaso vavahteli kiinnipitävien miesten käsissä. Le Huppé antoi merkin, miehet juoksivat syrjään ja vapautettu lintu syöksähti eteenpäin kohoten keveästi ilmaan. — Onnea matkalle! — huudettiin ja siihen yhtyi Paimpol heiluttaen lakkiaan, mutta takertuneena miettimään, mitä Tapinois oli tarkoittanut sanoillaan. Samassa Paimpol tunsu jonkun koskettavan olkapäähänsä. Hän kääntyi ja näki edessään erään Etsivänpoliisin inspehtorin. — Brigadieri, — sanoi tämä sotilaallisesti tervehtien, — minulla on teille vähän puhuttavaa päällikön puolesta.

He menivät syrjään väkijoukosta. Inspehtori ei ehtinyt pitkälle puhua, kun Paimpol alkoi huitoa kuin raivostunut. — Tuhannen tuhatta tulimmaista, mikä on tämä juttu? — Te, brigadieri tietänne siitä enemmän kuin minä. — Kertokaa vielä vähän yksityiskohtaisemmin tämä juttu. — No niin, brigadieri. Tänä aamuna tutkintotuomari pyysi Louvren kokoelman johtajaa saapumaan luokseen työhuoneeseensa, näyttääkseen hänelle taulun, jonka te toitte Brysselistä. Mutta kun tuomari ojensi hänelle tuon taulun, niin johtaja rypisti otsaansa, työnsi taulun kauemmaksi, katseli vielä ja purskahti äänekkääseen nauruun. — Teidän Kellotorninne on vain huono jäljennös alkuperäisestä, ja teistä on tehty pahasti pilaa! — Tuomarin kasvot venyivät pitkiksi. Kun johtaja oli mennyt, kutsutti hän minut sisään. Hän sanoi raivostuneena: «Menkää sanomaan Paimpolille, että hän on aasi! — Ja hän käski minun hakea teidät kaikin mokomin ja antaa teille tiedon, että teidän on tavalla tai toisella selvitettävä asema ja päästettävä poliisilaitos pälkähästä, johon se teidän takianne on joutunut. Hän käski minun kehoittaa teitä uskomaan asianne hra Tapinois'lle. — Sitä vielä puuttui! — huudahti Paimpol. Voi, miten Paimpol nyt katui, että hän oli seurannut haluaan ja oikopäätä juossut kirjoittamaan tuon kertomuksen Parisin Kaikuun. Hän itse oli siten valmistanut itselleen vitsat! Mutta hänen mielessään risteilivät ukko Carcelin kuolema, kohtaus Ilmailijain ravintolassa ja kaikki jutun yhteyteen punoutuneet asianhaarat. Tuntui mahdottomalta, että ne kaikki olisivat aivan merkityksettömiä. Oli tapahtunut vain jokin ilkeä eksyttämisen. Mutta mitä merkitsivät Tapinois'n ennustavat sanat, jotka hän lausui lentokoneeseen noustessaan?

Sillävälän Le Huppén lentokone yhä kiersi ilmassa kentän yläpuolella. Näytti siltä kuin Le Huppé olisi aikonut ottaa kestävyysennätyksen ennen korkeuteen nousemistaan. Tämä oli vähemmän jännittävä osa hänen yritystään, ja suuri osa yleisöä oli tällä välin mennyt tarkastelemaan katoksissa olevia erimallisia koneita. Ainoastaan innokkaimmat ilmailunystävät pysyivät kentällä ja tuon tuostakin kiikareillaan tähystelivät ilmailijoita, jotka selvästi erotti istuvina perätysten ja miltei liikkumattomina. — Mahtaa olla ikävää olla tuntikausia tuolla ylhäällä voimatta puhella toverinsa kanssa, — virkkoi eräs nainen, joka lakkaamatta laverteli seuralleen

koko kentälläolo ajan. — Erehdytte, hyvä rouva, — vastasi hänen seuras-
saan oleva herra. — Häiritsevää moottorinsurinaa välttämään on laadittu
kaksi ääniputkea, jotka kulkevat toisen korvasta toisen suuhun. — Paimpol
kuuli nämä sanat. — Mikä vahinko, ettei ole keinoa, jolla täällä alhaalla
olijat voisivat puhua niille, jotka ovat tuolla ylhäällä, — hän mutisi itsek-
seen, mutta huomaamattansa niin kovaa, että nuo lähelläolijat kuulivat. —
Hyvä herra, sellainen keino on keksitty, — virkkoi hänelle silloin tuo tie-
tävä katselija. — Lentokoneeseen voidaan kiinnittää pieni vastaanotto-
laite langatonta sähköttämistä varten. On kokeiltu tällä ja vaikka se
ei ole vielä täysin onnistunut, on kuitenkin saatu ilahduttavia tuloksia.
Mutta on ymmärrettävää, ettette tunne näitä asioita, koska teidän huo-
mionne on näihin aikoihin ollut suunnattu muualle. Sillä enhän erehtyne
siinä, että te olette hra Paimpol, Etsivän osaston brigadier, jonka taita-
vuutta saamme kiittää K e l l o t o r n i n takaisinsaamisesta. P a r i s i n
K a i u s s a on ollut valokuva teistä, joka on hyvin näköisenne. Kaikkien
taiteen ystävien on huudettava ääneen ikuinen kiitollisuutensa teille teidän
teostanne. Ja kaikki iloitsivat sydämestään siitä, että te saatte käsiinne
nuo K e l l o t o r n i n löytämisestä luvatut palkinnot. — Paimpol miltei
itki. Ja surkeinta oli, ettei hän voinut paeta noita ihmisiä, joiden ylis-
tykset kiduttivat häntä enemmän kuin pahimmat pilapuheet. Hänen
täytyi seisoa ja odottaa sitä, joka tuolla ilmassa yhä kierteli yksitoikkoista
rataansa. — Hän on rauhallinen, hän! — ajatteli poliisi.

Ei kukaan voinut aavistaa mitä tapahtui siellä korkealla ilmassa!

Ilma oli kaunis ja kirkas ja mahtava näköala levittäytyi yli Parisin ja
sen esikaupunkien. Hra Tapinois, jolla ei ollut mitään tehtävää ohjaa-
misessa, antautui täydestä sydämestään nauttimaan näön suurenmoisuudesta
ja runollisuudesta. Mutta sitte hänet herätti mietteistään Le Huppén
ääni, joka kuului hänen korvaansa ääniputken kautta: — Hra Tapinois,
tiedättekö, minkä vuoksi minä tarjosin teille tilaisuuden tälle matkalle?
— Ehkä, — vastasi reportteri yksikantaisesti toisen torven kautta. —
Hyvä, — sanoi Le Huppé. — Koska Van Flipiltä hankkimienne kirjeiden
avulla olette saanut tietoonne, että minä olen K e l l o t o r n i n varastaja,
niin olkaa hyvä ja selittäkää minulle, miten ensin pääsitte niin pitkälle. —
Kernaasti, — vastasi reportteri — Ja jos annatte minulle aikaa, kerron
teille muutakin. — Mitä sitten? — Miten te olette murhannut hra Carcelin.

Hra Tapinois tiesi olevansa tekemisissä kylmäverisen ja lujaluontoisen
miehen kanssa, eikä siis odottanutkaan että hänen sanansa tekisivät tähän
mitään suurempaa vaikutusta. Hämmästyttä hään kuuli toverinsa vas-
taavan hiukan ivallisella äänellä: — Kas, kas, oletteko arvannut sen? — Ei
voi sanoa että olen sen arvannut, ja jos edelleen niin uskotte loukkaatte
minua, — vastasi reportteri samassa äänilajissa. — Päinvastoin olen tehnyt
keksintöni ajattelun ja loogillisten johtopäätösten avulla. — Minä kuunte-
len, — virkkoi ilmailija, joka huomasi, ettei hänen ivansa pystynyt report-
teriin. — Hyvä on. Aloitan siis. Kerron ensiksi, miten olette murhannut
hra Carcelin. Puhukaamme ensin tästä. Kuoliniltanansa hra Carcel ta-
pansa mukaan tuli syötyään kotiin. Hän sytytti lampun työhuoneessaan,
istuutui pöytänsä ääreen ja poltettuaan piipullisen tupakkaa tarttui ky-
nään ja kirjoitti kirjeen, josta myöhemmin puhumme. Hra Carcelin oli

nähtävästi vaikea muodostaa lauseita, sillä hän pysähtyi keskellä kirjettä ja otti asennon, joka tavallisesti tulee miettiessä: nojautui taaksepäin ja loi silmänsä kattoon. Mutta silloin tuli uni, niinkuin usein käy tällaisissa tapauksissa. Tällainen mahtoi muutenkin kuulua hänen tapoihinsa, sillä murhaaja oli odottanut tätä toteuttaakseen aikeensa. — Todellakin? — Saattepa nähdä. Hän suoritti työnsä hyvin yksinkertaisesti, mikä osoittaa, että hän oli sitä etukäteen harkinnut. Kaikki tietävät että Parisin taloissa on jokaisessa kerroksessa kaasuhanoja, joista voi ulkopuolelta avata ja sulkea ne pääjohdosta haarautuvat sivujohdot, jotka vievät kaasun kuhunkin huoneustoon. Nämä hanat ovat asetetut pieniin porraskäytävän seinässä oleviin syvennyksiin, jotka ovat suljetut valetulla luukulla. Kaikki nämä hanat ovat laitetut saman mallin mukaan, samoin kuin ne avaimet, joita niissä käytetään. Jokaisella vuokralaisella on yksi tällainen avain ja . . . — Nämä yksityisiseikat ovat tarpeettomat, — keskeytti Le Huppé. — Niinkö? Kuulkaa sitten jatkoa. Nyt siirryn siihen mitä murhaaja teki. Kun tämä oli ottanut tuollaisen avaimen ja ottanut selon siitä, että hra Carcel nukkui ja että hänen lamppunsa paloi — miten se tapahtui, sanon myöhemmin — niin hän meni porraskäytävään ja sulki hanan, jonka kautta kaasu kulki hra Carcelin huoneustoon. Silloin lamppu tietysti sammui. Vähän ajan perästä murhaaja jälleen avasi hanan, joten kaasu jälleen pääsi virtaamaan. Mutta kun lamppu oli sammunut, eikä hra Carcel sitä uudestaan sytyttänyt, koska hän nukkui, levisi kaasu lampun kautta huoneeseen, ja niin hra Carcel tukehtui nukkuessaan. — Sepä merkikillistä, lausui Le Huppé. — Luulisi, että olette itse ollut siinä, kun minä tein tekoni. Tunnustakaa kuitenkin, että minä menettelin taitavasti saadakseni ihmiset uskomaan itsemurhaa! — Kyllä. Seikka, että huoneuston ovi oli lukittu sisältäpäin tuotti minulle alussa hämmennystä, mutta toiset huomiot saivat minut oikealle tolalle. Kun tehdään rikos, ei voida ottaa huomioon aivan kaikkia asianhaaroja. Muuten rikoksentekeijöillä olisikin liian hyvät päivät. Mitä teihin tulee, ette varmaankaan ottanut huomioon, että hra Carcelin lamppu, joka oli hehkuttimella varustettu, ei voinut sopivasti valaista, ennenkuin sen liekki oli säädetty, ja että säätämisen tuli tapahtua joka kerta kun lamppu sytytettiin. Se tapahtui lampun alla olevan hanan avulla: saatiin säännöllinen tai himmeä liekki sen mukaan kuin sitä avattiin tai suljettiin enemmän. Tutkintotuomarin läsnäollessa totesin, että lamppu, johon kukaan ei ollut koskenut ja siis oli jäänyt auki, toimi normalisesti, heti kun se sytytettiin. Huomautin silloin tuomarille, että hana oli vain puolittain auki. Heti kun avasin hanan kokonaan, niin liekki kävi himmeäksi, koska kaasua virtasi liian suuressa määrässä. Vein hanan takaisin alkuperäiseen asentoon ja liekki paloi edelleen virkeästi. — Ja yksinomaan tästäkö päätitte, ettei hra Carcel ollut tehnyt itsemurhaa? — keskeytti Le Huppé. — Se ei liene mahdollista? — Te puhutte noin, koska ette ajattele asiaa. Katsokaas. Voidakseen kirjoittaa, on hra Carcelin täytynyt sytyttää lamppunsa. Sitten tehdäkseen itsemurhan ja päästääkseen kaasua huoneeseen hänen olisi täytynyt ensin sulkea hana ja avata se uudelleen lamppua enää sytyttämättä. Miten hän siis olisi voinut pimeässä vääntää hanan tarkalleen siihen asentoon, jossa sen pitää olla normalilieikkiä varten? Se olisi ollut kummallinen sattuma.

Sitten mennessäni portaita alas huomasi ulkohanan luona jäljet, jotka olivat suoraan seinään päin, sen sijaan että olisivat menneet ylös tai alas portaita. Siis joku oli seisonut ulkohanan ääressä. Edellisten havaintojeni nojalla minun oli helppo päättää, että jokin henkilö oli pysähtynyt ulkohanan luo ensin sulkeakseen sen ja sitten avatakseen. — Teidän päätelmänne ovat ihmeelliset, — virkkoi Le Huppé, — mutta näistä ei käy vielä selville, miten saitte tietää, että juuri minä olen ukko Carcelin murhaaja. — Se ei ollut vaikeata, — sanoi reportteri. Ja sillävälän kun lentokone edelleenkin ihmeteltävällä varmuudella ohjattuna liiteli ilmassa, hän kertoi ilmailijalle, miten hänen epäluulonsa heti sen jälkeen, kun hän talonmieheltä oli saanut tietää vastapäätä olevasta huoneustosta voitavan nähdä hra Carcelin työhuoneeseen, olivat kohdistuneet tämän huoneuston asujaan. Tiedusteltuaan hän sai kuulla, että sen vuokraaja, hra Grippon, oli jo muutamia päiviä oleskellut Englannissa. Hän ei siis voinut tulla kysymykseen. Mutta sitten hra Tapinois muisti, että talonmies oli puhunut hra Gripponin sihteeristä Le Huppésta, joka oli käynyt hakemassa tämän postin, viimeksi illalla ennen hra Carcelin kuolemaa. Tutkittuaan asiaa hän sai tietoonsa, että Le Huppé oli hra Carcelin entinen kirjanpitäjä. Asia kävi mieltäkiinnittäväksi. Mitkähän tärkeät syyt olivat saaneet murhaajan työhönsä? Silloin oli tuo murhatun edessä oleva keskeneräinen kirje johdattanut hänet merkitseviin otaksumisiin. — Mikä on tuo kirje, josta jo olette useat kerrat puhunut? — kysyi Le Huppé. Reportteri kertoi sen muuttamin sanoin. — Vai niin, vai niin! — huudahti ilmailija itsekseen, mutta niin kovaa, että reportterin korva erotti sen moottorin rätinästä huolimatta. — Vai se vanha veijari pani uhkauksensa toimeen! — Tämän kuullessaan hra Tapinois keskeytti kertomuksensa ja virkkoi: — Se mitä sanotte vaatii selityksen. — Sen saatte kun lopetatte kertomuksenne. — Niin, ei siitä enää ole paljon jäljellä. Te arvannettekin loput, kun saatte tietää, että löysin hra Carcelin jalan alta paperilapun, jolle oli salakirjoituksella kirjoitettu jotakin, jota kaikki arvelivat jonkun kilpatehtävän ratkaisun suunnitteluksi. Minä olin niin utelias että hankin sille selittäjän ja sitävarten käännyin toverinne Jeanjeannot'n puoleen. — Voi pahas! — huudahti Le Huppé. — En koskaan osannut epäillä sellaista. Luulin vain että te hänen takiansa tulitte Villacoublayhyn. — En hetkeäkään ajatellut häntä hra Carcelin juttuun sekaantuneeksi. — Mutta onpa eräs toinen, joka vahvasti usko. — Tiedän sen, ja tiedän myöskin, että te parhaanne mukaan olette koettanut vahvistaa tätä uskoa. Mutta jätetään tämä asia. — Jätetään vain. Kertokaa loppu salakirjoitus-kirjeestä. — No niin siinä puhuttiin taulusta ja Brysselistä ja salaisesta kirjeenvaihdosta sovitussa lehdessä. Minä myönnän että tässä menettelin vähän sattuman varassa. Oli miten oli, koska minulla oli avain salakirjoitukseen pyrin ajatusvaihtoon sen kanssa, jolla oli Kellotorni. Panin kaikkiin Brysselissä ilmestyviin lehtiin ilmoituksen, joka sopi hra Carcelin jalan alta löytyneen paperin sisältöön. Juoni onnistui. Parisin Kaupungissa olleitten vastausten avulla pääsin Van Flipin perille. — Eikä se vanha kettu osannut epäillä? — Kirje jossa varoititte häntä tuli liian myöhään. Miksi ette sähköittänyt? — Hyvä ajatus! — ivasi ilmailija. — Poliisi, jonka silmä on kaikkialla, olisi heti huomannut tuollaisen sano-

man, joka oli osoitettu epäiltävälle henkilölle. Mutta kuinka tiedätte tuon kirjeen sisällön? — Minä otin sen vastaan. — Vai niin, — sanoi ilmailija ilmaisematta pienintäkään hämmästystä. — Jos Paimpol olisi uskollisesti pitänyt minut tapausten tasalla, kuten ensi alussa olisitte saaneet juosta turhaan Van Flipin jäljissä. — Kiitetty olkoon siis Paimpol! — virkkoi reportteri ivallisesti. — Hänen ansiostaan siis minun hallussani ovat kaikki teidän kirjeenne. Mutta varomaton olitte, kun panitte niihin allekirjoituksen, vaikka salakielilläkin. — Tunnustan, että se oli tyhmästi, — vastasi ilmailija. — Mutta puhutaan nyt muusta. Parisin Kaiun kertomuksessa on seikka, jota en ymmärrä. Siinä puhutaan Kellotornista, jonka Paimpol on nähnyt rva Miranden ravintolassa Grivollet'n ja Jeanjeannot'n käsissä. — Niin, sitä on teidän vaikea ilman muuta ymmärtää, — sanoi reportteri. — Aikeeni oli tuoda mukani Ranskaan varastettu taulu aukaisematta kukkaroani sen lunastamiseksi. Vein siis sinne kerallani jäljennöksen Kellotornista, jonka Grivollet hankki. Tarkoitus oli, että sen jälkeen kun saisimme alkuperäisen taulun tarkastettavaksemme, vaihtaisimme sen salaa jäljennökseen. Tämän jäljennöksen jättäisimme takaisin sillä tekosyyllä, että sen alkuperäinen arvo oli vähentynyt, eikä alkuperäinen sopimus siis voinut pitää paikkaansa. Me onnistuimme aikeessamme. Grivollet, joka on entinen silmäkääntäjä, suoritti sukkelausti vaihdoksen ennen poliisin tuloa. — Siis Paimpolin käsissä on vain...? — Tuo jäljennös, joka maksoi kymmenen frangia. — On todellakin nautinto, — sanoi Le Huppé innostuneena, — taistella selaisen miehen kanssa kuin te olette. Paimpol parka ei ole tasavoimainen, jotavastoin minä... — Mutta minusta näyttää, hra Le Huppé, että minä, sanottakoon se ilman turhamaisuutta, en ole huonosti suoriutunut tähän saakka. — Tähän saakka, niinpä kyllä, mutta vielä ei asia olekaan lopussa, ja minä näytän sen teille. Mutta kuulkaa nyt vuoroonne minua. Ymmärrän, miten te mainitsemainne asiain nojalla pääsitte jäljilleni. Hra Carcelin luota löydetyistä kirjeistä päätitte, että hän tunsikin Kellotornin varkaan ja sen nojalla arvelitte, että murha tehtiin ehkäisemään hänen ilmiantoaan. Arvatenkin olette myöskin otaksunut hra Carcelin siepanneen minun salaisuuteni silloin, kun vielä olin hänen palveluksessaan: se on totta. Eräänä päivänä minun poissaollessani hän papereitani selaillessaan löysi sen salakirjoituksella kirjoitetun liuskan, joka sitten joutui teidän käsiinne. Tein rikokseni juuri hetkellä, jolloin se oli oman turvallisuuteni vuoksi välttämätöntä. Sillä hra Carcelille oli salakirjoitukseni selittäminen kuin leikkiä, kuten se arvattavasti oli Jeanjeannot'il-lekin. Hän kutsui minut puheilleen ja tahtoi osuudekseen satatuhatta frangia Kellotornin myyntihinnasta. Jos en kolmen kuukauden kuluttua toimittaisi hänelle tuota mainittua summaa, hän uhkasi ilmiantaa minut. Tunsin ukon ja tiesin, että jos hän sai summan hän ei minua kavaltaisi, mutta että jos en mainittuna aikana sitä hänelle suorittaisi, hän panisi uhkauksensa täytäntöön. Minä aioin myöntyä, mutta Van Flip, joka jo silloin oli mukana, piti pahaa ääntä ja kieltäytyi jyrkästi. Jos olisitte lukeut loppuun saakka kaikki hallussanne olevat kirjeet, olisitte löytäneet ajatuksenvaihtomme tästä. Jos olisimme saaneet Kellotornin myödyksi ennen määräaikaa, olisin omasta osastani luovuttanut

tuon summan. Pahaksi onneksi ei ostajaa ilmaantunut. Sillävälin olin jättänyt paikkani hra Carcelin luona ja antautunut ilmailijaksi. Ymmärtänette, miksi ryhdyin palvelukseen hra Gripponille, joka asuu vastapäätä entisen isäntänsä huoneustoa. Niin saatoin pitää silmällä vihollistani ja tutustua hänen kaikkiin tapoihinsa. Valmistelin ja suunnittelin rikostani. Murhailtana kävin talonmieheltä hakemassa hra Gripponin postin ja olin poistuvinani. Mutta minä palasin heti ja kulin kyyrylläni talonmiehen luukun ohi. Minulla oli väärät avaimet isäntäni huoneustoon. Siellä odotin kunnes näin hra Carcelin tulevan ja istuutuvan pöytänsä ääreen. Sitten tein tekoni ja huomattuani sen onnistuneen, koska hra Carcelin lamppu ei enää syttynyt, poistuin huomaamatta. Kenties ihmettelette, miksi olen kaiken tämän teille kertonut. Sanon sen teille. Olen varas ja murhamies. Jos minut saataisiin kiinni, olisi laulu pian lopussa ja jonakin päivänä saisin tehdä tuttavuutta pyövelin kanssa, josta minulle voisi olla ikävyyttä. Niinpä siis harkitkaa sitä, mitä teille ehdotan. Vielä on noin neljä tuntia jäljellä ajasta, joka minun on oltava ilmassa saavuttaakseni ennätysten kestävyudessa. Senjälkeen nousen tavoittamaan korkeusennätystä. Saavuttuamme 5,000 metrin korkeudelle teen teille kysymyksen: Tahdotteko pelastaa minut kiinnijoutumasta? Siihen saakka teillä on aikaa miettiä. Teidän ei tarvitse vastata muuta kuin «kyllä» tai «ei». Jos vastaatte «ei», päästän kaikki irti ja niin syöksemme alas, sillä tahdon mieluummin kuolla tapaturman uhriksi joutuneena sankarina kuin lurjuksena. — Kuulitteko? Kuulin! vastasi reportteri kylmästi.

IX.

Sillävälin kului Paimpolin mielestä aika hirvittävän hitaasti. Mitään tällaista ei hänelle ollut tapahtunut koko hänen palvelusaikanaan. Tosin hän oli viettänyt öitä vartiossa kylmyydessä, sateessa, kyyristyneenä johonkin nurkkaan tai ojaan, odottaen että pahantekijä tulisi esille piilostaan. Mutta silloin hänellä oli aina ollut toivo päästä päämääräänsä, saada rikollinen kiinni ja saavuttaa esimiestensä kiitos ja huomio. Nyt hänen piti seistä siinä nenä taivasta kohti tietämättä ollenkaan, miten hra Tapinois ottaisi hänen ehdotuksensa vastaan. Ja jos hän kieltäytyisi, miten olisi kestettävä kaikki se pilkka ja nauru, joka tulisi poliisin osaksi. — Tästä tulee aivan hulluksi, — huokasi Paimpol katsoen sadannen kerran kelloaan. Samassa joku tarttui hänen käsivarteensa. Se oli Etsivänosaston inspektori. — Päällikkö tahtoo heti teitä puhutella. Hän on täällä. Katsokaa tuonne. — Paimpol tunsii olonsa hyvin epämiellyttäväksi. Päällikön läsnäolo ei varmaankaan ennustanut hänelle mitään hyvää. Säällittävän näköisenä poliisi suuntasi tiensä päällikön luo. — Siinähan te nyt olette, — lausui päällikkö. — Teidän hyvä vainunne on nykyään hyvin huonossa kunnossa, Paimpol. — Taitaa olla. Kaikki menee huonosti, — tunnusti Paimpol nöyrästi. Mutta hänen odottaamaansa nuhdesaarnaa ei tullutkaan. — Lukekaa tämä, — sanoi vain lyhyesti päällikkö ja ojensi poliisille putkipostin sinisen kaavakkeen. Sen sisältö oli seuraava: «Hra Etsivänpoliisin Päällikkö. Teitä tarvitaan tänä

iltapäivänä Villacoublayn ilmailukentällä. Ottakaa varalta muutamia miehiänne mukaanne. Pyydän lausua teille kunnioittavimmat tervehdykseni. Tapinois.« — Mitä ajattelette tästä? — kysyi päällikkö Paimpolilta, joka oli kovin mieltävän näköinen. — Sallitteko minun tehdä teille yhden kysymyksen — sanoi vihdoin brigadiერი. — Kymmenen, jos haluatte. — Milloinka saitte tämän putkipostin? — Noin tunti sitten. — Siis se on pantu postiin noin kaksi tuntia ennen sitä. Näen leimasta, että se on lähtenyt Pörssin postitoimistosta kello kaksitoista ja neljännes. Se on merkillistä. — Ja Paimpolin kasvoilla näkyi hämmästys. — Kuinka niin? — Lähettääkseen tämän sanoman hra Tapinois'n olisi pitänyt olla Parisissa leimassa mainittuna aikana, sillä lähetykset leimataan ja lähetetään miltei heti, kun ne ovat jätetyt. Mutta tiedättekö missä reportteri sillä hetkellä oli? — En. — Täällä. Hän lentää tuolla ylhäällä Le Huppén kanssa. Asiaa ei voi selittää muuten kuin että joku on tahtonut tehdä pilaa. — Etsiväin päällikön kasvoista näkyi, että sitä, joka oli tehnyt pilaa, ei hyvä odottanut. Samassa kuului heidän vieressään keskustelua. Poliisit kuulivat siinä mainittavan tutun nimen ja heristivät korviaan. — Siis tekin olette saanut samanlaisen sanoman, — virkkoi toinen keskustelevista. — Niin, virkaveli. Se oli samansisältöinen kuin teidänkin putkipostinne: «Tulkaa tänä iltapäivänä Villacoublayn lentokentälle, siellä tapahtuu mieltäkiinnittäviä. Tapinois.« — Se on kummallista. Olen jo puoli tuntia ollut täällä, enkä ole nähnyt vielä mitään tavatonta. — En minäkään. Mutta en usko, että meidän kuuluisa toverimme on hälyyttänyt meidän vain katsomaan hänen ilmailuennätyksiään. — Se olisi todellakin liikaa. — Aivan niin.« — huudahti kolmas tulija, jota edelliset eivät olleet huomanneet. — Sinäkin täällä! — huudahtivat edelliset. — Enkä minä yksin, — vastasi uusi tulija. — Tuossa tulee virkaveljemme Aika-lehdestä Aamulehden edustajan kanssa. Heidän takanaan näette Parisin Kaiun, Liberalin, Pikku Uutisten ja Velikullan miehet. Kaikki Parisin lehdet ovat hra Tapinois'n ilmoituksen johdosta lähettäneet jonkun. Sitäpaitsi on Päivän Uutisten esikunta kokonaisena täällä. — Paimpol ja hänen esimiehensä olivat kuulleet joka sanan. Heidän ihmettelynsä aiheet eivät vielä loppuneet tähän. Kentälle oli ilmestynyt miehiä, joilla oli mukana korkea kolmijalka, jonka päässä oli kammilla varustettu suuri valokuvauskone. — Tämä on kaiken kukkura — huudahti Paimpol. — Nyt he valmistautuvat ottamaan eläviä kuvia! — Mutta kukkura ei ollut vielä siinä. Se oli siinä seikassa, ettei kukaan kentälle tulleista, ei edes Päivän Uutisten toimittajat, eikä päätoimittajakaan, joka kuitenkin oli mahtava mies, voinut sanoa, mitä varten hän oikein oli tullut Villacoublayhin. He kaikki olivat saaneet tuon lyhyen tiedon putkipostin kautta ja kentälle tullessaan saivat he kuulla, että käsiala oli todellakin heidän kuuluisan virkaveljensä. Mutta tämä ei suinkaan vielä hälventänyt salaperäisyyttä. Vähitellen levisi tieto jostakin merkillisestä, joka piti tapahtuman. Suuressa väkijoukossa syntyi kohinaa ja liikettä ja kaikkien silmät vartioitsivat ylhäällä olevaa lentokonetta, joka yhä kierteli kehäänsä. Siellä ylhäällä oli se, joka aikoi antaa vastauksen kaikkien tekemään kysymykseen. Näiden kiihoittuneiden mielten joukossa oli Paimpolin kaikista raadelluin. Hänellä oli nyt

selvä käsitys siitä, että hänen kilpailijansa aikoi ominaisella tavallaan tehdä jotakin, joka olisi yhteydessä Kellotornin varkauden kanssa.

Kentän laidalla eräs sytyttimellä varustettu mies valmistautui sytyttämään sen raketin, jonka tarkoituksena oli ilmoittaa Le Huppélle, että kestävyyslennon ennätys matkustajan kanssa oli saavutettu. Sopimuksen mukaan tuli ilmailijan sen jälkeen kohota lyömään korkeusennätyksen. Tämä jälkimmäinen tehtävä veisi korkeintaan tunnin ajan. Raketti suhahti äkkiä ilmoihin, kajahti voimakas paukaus ja katselijoiden joukosta kohosi tavaton puheenkohina. Mutta pian syntyi hiiskumaton hiljaisuus. Joukko unhotti äskeisen odotuksensa ja jännityksensä ja ajatteli nyt vain Le Huppén yritystä. Kaksitaso liiteli edelleenkin tuhannen metrin korkeudessa, mutta pienensi vähitellen kehäänsä. Ilmailija nähtävästi valmistautui nousemaan. Kaikkien päät olivat kurkoitettuina ja sydämet sykivät. Silloin äkkiä kauhistuksen huuto kajahti kaikista suista: lentokone kallistui, kääntyi maata vasten ja syöksyi alaspäin hirvittäväällä nopeudella! Ilmailijat olivat hukassa! Naiset pyörtyivät ja kauhun lamauttamat miehet sulkiivat silmänsä päästäkseen näkemästä hirvittävää kohtausta, joka tapahtuisi koneen syöksyessä maahan. Oliko Le Huppéta kohdannut taudinpuuska? Oliko kone joutunut epäkuuntoon? Kuului uusi huuto, mutta tällä kertaa ilon synnyttämä. Sadan metrin päässä maasta lentokone rautaisen käden ohjaamana kohoutuu jälleen siivilleen, liitelee hetken ja laskeutuu sitten pehmeästi ja sirossa kaareissa kentälle, johon se pysähtyy. Syntyi yleinen rynnäkö sitä kohden, sillä jokainen tahtoo olla ensimmäinen näkemässä ja onnittelemassa noita tuhosta pelastuneita ilmailijoita ja tietämässä tapaturman syytä. Paimpol ei ollut viimeisten joukossa, mutta ihmistungoksessa sysättiin hänet sinne tänne, ennenkuin hän vihdoinkin pääsi kymmenkunnan metrin päähän kaksitasosta. Se mitä hän näki, hämmästytti häntä suuresti. Le Huppé oli paikallansa, mutta omituisessa asennossa: vartalon etuosa nojasi eteenpäin, pää retkotti ja käsivarret riippuivat hervottomina. Hra Tapinois oli seisoallaan ja etsi hiukan levottomana jotakin katseellaan. Äkkiä hänen kasvonsa vilkastuivat. — Kiiruhtakaa, hra Paimpol! — hän huudahti huomattessaan poliisin. — Oletteko yksinänne? Eikö päällikkönne olekaan tullut? — Kyllä, hra Tapinois, — vastasi poliisi hengästyneenä, — mutta tungoksessa jouduin hänestä erilleni. — Te voitte sanoa, että teillä on onni myötänne, — virkkoi reportteri ja sitten osoittaen liikkumatonta Le Huppéta lausui äänellä, jossa ei ollut hituistakaan ivaa, mutta joka oli niin kova että kaikki ympärillä olijat saattoivat kuulla: — Hyvä hra Paimpol, sallikaa minun esittää teille oikea mies, joka on murhannut hra Carcelin ja varastanut Kellotornin. Teillä on kunnia vangita hänet, kun hän herää.

X.

Se henkilö, joka seuraavana aamuna seitsemän tienoissa olisi kyennyt olemaan yhtäaikaa jokaisessa Parisin kolkassa olisi tehnyt merkillisen havainnon. Kaikkialla kaduilla, raitiovaunuissa, maanalaisella rautatiellä, Seinellä liikkuvissa höyryveneissä, kaupoissa ja virastoissa oli kaikissa

käsissä avoin sanomalehti. Ja jos olisi voinut tunkea sisälle taloihin ja nähdä liikemiesten, ylioppilasten, kirjailijain, valtiomiesten asunnot, puotien peräkamarit, talonmiesten kopit, olisi niissä kaikkialla nähnyt sanomalehden, jota himokkaasti luettiin. Se lehti oli *Päivän Uutiset*. Jo eiliset iltalehdet olivat kiihoittaneet uteliaisuutta julkaistessaan suuria otsakekirjoituksia, joissa puhuttiin *Kellotornin* varkaudesta, herra *Tapinois'ta* ja jännittävästä kohtauksesta *Villacoublayn* kentällä. Allaolevissa riveissä mainittiin *Le Huppé—Tapinois'n* ennätys, lentokoneen putoaminen, reportterin selitys ja ilmailijan vangitseminen.

Tätä viimeistä ei ollut suorittanut *Paimpol*, vaan itse *Etsivän* osaston päällikkö. Tämä ei ollut sallinut onnettoman ja ällistyneen käskyläisensä enää sekaantua tähän asiaan, vaan oli viittauksella käskenyt hänen hävitä tiehensä ja sitten omakätisesti tarttunut pahantekijän kaulukseen hetkellä, jolloin tämä heräsi tainnostilastaan ja teki liikkeen noustakseen istuimeltaan. Ilmailija, joka vielä oli tylsässä tilassa, tunnusti heti syyllisyytensä ja antoi vastustelematta kahden etsivän poliisin panna käsiraudat. Arvaa mielenkuohon, jonka tämä uusi kohtaus synnytti katselijoissa. He ymmärsivät nyt syyn lentokoneen äkilliseen putoamiseen, tai ainakin sen, ettei se johtunut suorastaan tapaturmasta. Mutta yksityisseikoista he eivät tienneet mitään ja reportteri oli käyttänyt yleistä hämminkiä hyväkseen ja livahtanut pois. *Etsivän* poliisin päällikkö koetti saada vangilta tarkempia tietoja, mutta tämä pysyi nyt itsepintaisesti vaiti, vielä sittenkin kun hänet oli tuotu *Parisiin* tutkintotuomarin kuulusteltavaksi. Kun tuomari oli antamaisillaan määräyksen, että vanki vietäisiin säilöön, tämä vihdoin avasi suunsa ja virkkoi: — Hra tuomari, sanon teille kaikki mitä tahdotte, jos sallitte minun ensin tehdä teille kysymyksen ja vastaatte siihen. — Minä sallin sen, — sanoi tuomari hiukan hämmästyen omituista pyyntöä. — No niin, — sanoi *Le Huppé*, — minusta olisi hauska tietää, miten se on selitettävissä, että minä lentäessäni tuhannen metrin korkeudessa ja valmistautuessani nousemaan korkeammalle yhtäkkiä menin tainnoksiin tuntematta edeltäpäin pienintäkään pahoinvointia? — Ikävä kyllä, en voi tyydyttää teitä tässä suhteessa. — Olin miltei varma, ettette voisi, hra tuomari. — Minkävuoksi siis kysyitte? — sanoi tuomari loukkautuneena. — Toivossa, että te tyydyttääksenne tiedonhaluni kääntyisitte sen ainoan henkilön puoleen, joka osaa sen selittää. — Kuka se on? — Hra *Tapinois*. — Tietääkö hän siis kaikki asiat? — huudahti tuomari hiukan irvistäen. — Niin väitetään, ja minä uskon sen, — vastasi *Le Huppé* huokaisten. — Hyvä, minä pyydän hänet tänne. — Oikeuspalatsilta ei ollut pitkä matka *Päivän Uutisten* toimitukseen. Tutkintotuomari lähetti etsivän inspektorin hakemaan hra *Tapinois'ta* autolla. Mutta tämä palasi yksinään. Reportteri ei ollut lehtensä toimituksessa: hän oli vain pistäytynyt siellä ja jättänyt sinne kirjeen, joka oli osoitettu tutkintotuomarille, jos tämän puolesta tultaisiin häntä hakemaan. Tuomari avasi hätäisesti kirjeen, mutta luettuuan sen pääsi häneltä ihmettelyn huudahdus. — Viekää pois syytetty, — hän virkkoi, — me jatkamme myöhemmin kuulustelua. — Kun vanki oli viety, luki tuomari vielä toiseen kertaan reportterin kirjeen ja mutisi sitten mieltiväisenä: — Sillä miehellä on tietäjän lahjat. — Reportterin kirje oli seuraava: «Hra tutkintotuomari.

Jos haluatte osata vastata Le Huppén Teille tekemään kysymykseen, miten hän menetti tajuntansa lentokoneessa, suvaitkaa lukea huomoinen Päivän Utiset!»

»Lukekaa Päivän Utisista!» oli kaikkien iltalehtien lukijoilleen antama neuvo, joka ei aina ollut niin selvässä muodossa, mutta kuitenkin tarpeeksi vihjaiseva, että kaikki ymmärsivät, että ainoastaan hra Tapinois kertomuksessaan saattoi selittää Villacoublayn kentällä sattuneet huomiotaherättäneet tapaukset. Ja aamun tultua lähtivät suunnattomat parvet sanomalehtipoikia Päivän Utisten toimituksesta suuret lehtikimput kainalossaan, täyttivät hiljaiset kadut huudoillaan leviten yli koko Parisin. He tekivät erinomaisia kauppoja, sillä Tapinois'n artikkeli oli vetävä.

Hän kertoi lennokkaasti koko jutun Kellotornista ja «Setä Oidipuksen» murhasta kuudella suurella palstalla. Sitten hän kuvasi loppukohtauksen, jännittävän lennon, kestävyysennätyksen, omituisen keskustelun Le Huppén ja hänen välillään korkealla ilmassa. Ja tässä tuli näkyviin taaskin hra Tapinois'n erinomainen edeltäpäinlaskemistaito. Tuntien Le Huppén luonteen ja laskien siihen, että ilmailija pitäisi kuolemaa parempana kuin häpeää ja koettaisi kerallaan tuhota ainoan miehen, joka tiesi hänen syyllisyytensä, reportteri oli odottanut, että tämä pyytäisi hänet mukaansa johonkin uhkarohkeaan lentoon, joka päättyisi tahalliseen tapaturmaan. Sen vuoksi reportteri oli ennen Villacoublayhin lähtöään varustanut mukaansa kloroformipullon! Kun he olivat ilmassa ja hän piti hetken soveliaana, hän tainnutti toverinsa kaatamalla huumaavaa nestettä siihen puheluputkeen, joka kulki Le Huppén suuhun. Oli selvää, että lentokone ohjaajan puuttuessa syöksyi maata kohden. Reportteri kyllä tiesi tämän vaaran, jolle hän oli pannut itsensä alttiiksi. Hän kumartui taintuneen ohjaajan yli ja koneen pudotessa hirvittäväällä nopeudella hän yli-inhimillisellä kylmäverisyydellä ja taitavuudella tarttui ohjauslaitteisiin ja onnistui estämään koneen musertumasta maata vasten. Kaikki tämä oli kerrottu yksinkertaisen koruttomasti, ilman pienintäkään turhamaisuutta, ikäänkuin tuo kaikki olisi ollut aivan tavallista. Ja varsinkin oli artikkelissa huomattavaa, ettei siinä kertaakaan mainittu Paimpolia eikä tämän juonitteluita. Poliisi näytti olevan aivan tuntematon reporterille. Lopussa oli vain sanottu, että Päivän Utiset saattoi nyt luovuttaa alkuperäisen Kellotornin (sanat oli painettu harvennetuilla kirjaimilla) takaisin oikeaan paikkaansa. Se ei ollut kovin ilkeästi sanottu!

Kuukautta myöhemmin eräänä kauniina ja aurinkoisena päivänä helähti iloinen soitto Velizyn kellotornista. Kirkon ovet aukenivat ja sisältä astui iloinen kulkue. Etumaisina astuivat Jeanjeannot ja Madeleine. Nuori mies oli juhlapuvussa ja nuori nainen, jonka posket ja silmät loistivat onnesta oli valkoisessa morsiuspuvussa. Heidät oli juuri vihitty. Heidän jäljessään tuli rva Mirande hra Blérot'n, kuuluisan lentokoneiden rakentajan, käsivarteen nojaten, ja Grivollet, jonka osaksi oli tullut kunnia olla isäntänsä rouvan kavaljeerina, koetti näyttää mahdollisimman arvokkaalta ja totiselta. Muuna seurueena oli ystäviä, ilmailijoita ja mekaniikkoja lentokentältä. Mutta turhaan etsi heidän joukostaan hra Tapi-

nois'ta. Hän oli Le Huppén vangitsemisen jälkeen kokonaan kadonnut, eikä edes Päivän Uutisissaakaan tiedetty hänen oleskelupaikkaansa. Kuitenkin hän oli antanut ystävilleen kuulumisia itsestään hienolla tavalla. Heti kun Jeanjeannot ja Grivollet olivat päässeet vapaiksi vankilasta sen jälkeen kuin Le Huppén syyllisyys oli tullut ilmi, he olivat saaneet vastaanottaa hra Tapinois'n puolesta kallisarvoiset kronometrikellot. Eikä reportterin hyväntahtoisuus rajoittunut vain tähän. Sinä päivänä jolloin Jeanjeannot oli pyytänyt rva Mirandelta serkkunsa kättä, eräs lähetti oli tullut ja reportterin nimissä jättänyt Madeleinelle jalokivisormuksen, joka arvossa veti vertoja prinsessain koruille. Mukana tulevassa paperissa oli kirjoitus: »Kihlajaisianne varten.» — Miten hän voi sen tietää . . ? — mutisi neitonen, joka ei ollut tottunut reportterin hämmästyttäviin keksinnöihin. — Rakas pieni serkku, — sanoi Jeanjeannot hellästi, — hra Tapinois, joka tietää kaikki, on varmaankin huomannut, että minä olen voittanut S a n a n s a a t t a j a n kilpailun, ja sen nojalla päättänyt, että minun ensimmäinen ajatukseni on oleva pyytää sinua jakamaan kanssani nuo satatuhatta frangia. — He kirjoittivat yhdessä lämpöisen ja kiitollisen kirjeen reportterille. Mutta siihen ei enää tullut vastausta. Niinpä nyt Jeanjeannot ja Madeleine juhlapäivänään kaipasivat kovasti reportteria ja se heitti pienen varjon heidän muutoin niin täydelliseen onneensa.

Kulkue oli jo ehtinyt pienelle kirkon edustalla olevalle torille. Silloin Jeanjeannot äkkiä kääntyi hra Blérot'n puoleen ja osoitti hänelle mustaa pilkkua taivaalla. Se lähestyi Velizyä kohden nopeasti ja huomattiin lentokoneeksi, joka lähemmäksi tultua havaittiin olevan Blérot'n tehtaan mallia. Ammattiuteliaisuuden valtaamana koko kulkue pysähtyi ja katseli sitä. Lentokone oli juuri Velizyn yläpuolella. Silloin se pysähtyi suunnassaan ja alkoi tehdä kierroksia laskeutuen yhä alemmaksi, kunnes oli vain viitisenkymmenen metrin korkeudella. Silloin, kulkiessaan ohi torin, jolla kulkue seiso, ilmailija heitti alas valtavan suuren käärön, joka avautui heti ja päästi sisältönsä hajoamaan ilmassa. Olisi voinut sanoa, että suunnaton perhosjoukko liiteli ilmassa ja sitten laskeutui hääjoukon päälle, joka peittyi tuoksuvaan ruususateeseen. Kohosi huuto: — Eläköön hra Tapinois! — Kukapa muu kuin reportteri olisi kyennyt keksimään niin hienon, erikoisen ja odottamattoman tervehdyksen nuorelle avioparille? Eläköönhuutojen kaikuessa Madeleine vei sormet huulilleen ja lähetti herttaisen lapsellisella liikkeellä lentosuukon lentokonetta kohden, joka jo liiteli kaukana ja pian hävisi taivaan kirkkauteen.

Mailta ja Meriltä

Seikkailukirjasarja nuorisolle, toimittaja
Teuvo Pakkala. Seuraavat uudet nu-
merot ovat ilmestyneet. Hinta kappaleelta
..... 60 penniä .....

- N:o 43. **Uljas tyttö.** Sotakertomus. Tositapaukseen pe-
rustuva tarina »Viipurin kujanjuoksusta», kirjoittanut
J. O. Åberg.
- N:o 44. **Gigi eli rumpalipoika Garibaldin armeijassa.**
Urhean sotilaspojan jännittäviä seikkailuja.
- N:o 45. **Halki malaijlaisen aarniometsän.** Omituinen,
mukaansatempaava seikkailukertomus.
- N:o 46. **Sanomalehtimiehen seikkailuja.** Vauhdikas nyky-
aikainen kertomus lentokoneiden maailmasta.

Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsingissä

B. S. Ingemannin

Historiallinen romaanisarja.

Maailmankirjallisuuden parhaita historiallisia
romaneja, jännittäviä, seikkailurikkaita, raikas-
henkisiä. Sarja käsittää seuraavat kuvilla
..... kaunistetut romaanit: .....

Eerik Menvedin lapsuus.

596 siv. Hinta 4:—, sid. 7:—.

Waldemar Seier.

582 siv. Hinta 4:—, sid. 7:—.

Kuningas Eerik ja lainsuojattomat.

442 siv. Hinta 3:—, sid. 6:—.

Tanskan prinssi Otto.

442 siv. Hinta 4:50, sid. 7:50.

Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsingissä